

**Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı
ve Millî Eğitim, Bütçe - Plan ve Sağlık ve Sosyal İşler Komis-
yonları Raporları. (1/461)***TC**Başbakanlık**Kanunlar ve Kararlar Tetkik**Dairesi Başkanlığı**Sayı : K. K. T. D. 18/101 - 772/05191**12 Temmuz 1982***DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 8.7.1982 tarihinde kararlaştırılan «Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Bülend ULUSU***Başbakan****SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU KANUN TASARISI
GENEL GEREKÇE**

Çağımızda, «Refah Devleti» kavramının benimsenmesi ile, sosyal hizmetler Devletin sorumluluğu altına girmiştir. Devletin sorumluluğunu yüklediği sosyal hizmetler; ülkelerin ulusal kalkınmalarında önemli ve etkili bir rol oynamaktadır. Günümüzde etkili kalkınma ancak birbirlerini tamamlayan ekonomik ve sosyal yönler arasında denge kurabildiği takdirde gerçekleşebilir. Çünkü ekonomik kalkınma ve sosyal gelişme yalnız birbirini tamamlayan süreçler olmayıp, kalkınma sürecinin birbiriyle ilgili parçalarıdır. Toplumda oluşmaya başlayan ve devam eden ekonomik ve sosyal kalkınma, beraberinde yararlarla birlikte, yeni ihtiyaçlar ve sorunlar da getirmektedir. Sosyal değişimle ortaya çıkan bu ihtiyaç ve sorunların çözülmesi ve önlenmesinde, sosyal politikanın önemli bir unsuru olan sosyal hizmetler etkili bir rol oynamaktadır. Bu hizmetlerin hedefi aile yaşamını güçlendirmek, sosyal ve ekonomik yoksunluk içinde bulunan kişileri Devletin koruyucu şemsiyesi altına almak, değişen şartlara bu kişilerin uyumunu sağlamak ve artan ulusal kaynakları halkın refahına yöneltmektir.

Devletin sorumluluklarından biri olan sosyal hizmetlerin, düzenli bir biçimde ve ulusal kalkınma hedeflerine uygun olarak düzenlenebilmesi için, belirli bir politikanın kabul edilmesi gerekmektedir. Böyle bir politikanın genel çerçevesi çoğunlukla ülkelerin Anayasalarında belirlenmiştir.

Nitekim ülkemizde de sosyal hizmetlere ilişkin politikamızın en önemli etkeni olan Anayasamızın bu alandaki hükümlerine bakılacak olursa, bu hükümlerin sosyal hizmetleri, bütün ruh ve anlamıyla kavradığı görülecektir. Anayasamızda öngörülen sosyal hizmetlerle ilgili genel amaçlar aşağıdaki maddelerle ifade edilmiştir :

Anayasa, başlangıç bölümünde «İnsan hak ve hürriyetlerinin, millî dayanışmayı, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün kılacak demokratik hukuk Devletini bütün hukukî ve sosyal temelleri ile kurmak» gaye ve ilkesi belirlenmiştir. Buna göre hukukî ve sosyal temelleri ile kurulmakta olan Devletin ulusal dayanışmayı, sosyal adaleti, kişinin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmesi ve güvenlik altına alması Anayasanın esaslarından ve 2 nci maddesinde «T.C., insan haklarına ve başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan millî, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.» hükmü vardır.

10 uncu maddede ise «Devlet ... fert huzurunu, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleri ile bağdaştırmayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar» denilmektedir. Buna göre insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamak Devletin görevleri arasında sayılmaktadır. Nitekim 14 üncü madde «Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir» denilmekte, aynı konunun kişinin hakları yönünden de ifade edilmektedir.

35 inci madde, ailenin korunması ile ilgili olarak şu önemli hükmü getirmektedir : «Aile Türk toplumunun temelidir. Devlet ve diğer kamu tüzelkişileri, ailenin, ananın ve çocuğun korunması için gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.»

Sosyal yaşamın düzeni ise 41 inci maddede ele alınmakta ve şöyle denilmektedir : İktisadi ve sosyal hayat adaletle, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır ve yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla göre düzenlenir. İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek; bu maksatla, milli tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği önceliklere yöneltmek ve kalkınma planlarını yapmak Devletin ödevidir.

42 nci ve 43 üncü maddelerde çalışma ve çalışanların korunması ile ilgili şu hükümler bulunmaktadır : Madde 42. «Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadi ve mali tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler.» Madde 43. «Kimse, yaşına gücüne ve cinsiyetine uygun olmayan bir işte çalıştırılmaz. Çocuklar, gençler ve kadınlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunur.»

Günümüzde gelişmekte olan ve ileri toplumlarda çok önemli bir yer tutan sosyal güvenlik ve sosyal yardımlarla ilgili olarak 48 inci madde de «Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Bu hakkı sağlamak için Sosyal Sigortalar ve Sosyal Yardım Teşkilatı kurmak ve kurdurmak Devletin ödevlerindendir.» denilmektedir.

49 uncu madde ise sağlık ve yoksul ailelerin konut sorunları ile ilgilidir : «Devlet, herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesini ve tıbbi bakım görmesini sağlamakla ödevlidir. Devlet, yoksul ve dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayan tedbirleri alır.»

Yukarıda belirtilen Anayasa maddelerinin hükümleri ışığında ve kalkınma planları hedeflerine uygun olarak ulusal sosyal hizmetler politikasının saptanmasında katkıda bulunacak, sosyal hizmetlere ilişkin programları hazırlayacak, uygulayacak, standartları saptayacak ve çeşitli faaliyetler arasındaki gerekli koordinasyonu sağlayacak kapasite ve yetkide bir kurumun biran önce kurulması gerekmektedir. Böyle bir kurumun kurulması Devletin üzerine almış olduğu sorumluluğu ve sosyal hizmetler alanındaki önderliğini yerine getirmesine olanak sağlayacaktır.

Sosyal hizmetlerin tarihçesi

Batı dünyasında feodal devlet yapısının çökmesi ve arkasından endüstri devriminin ortaya çıkardığı sefalet ve diğer kişisel ve aileye ilişkin sorunlar, sosyal yardımlara duyulan ihtiyacı artırmıştır. Sosyal yardımlar, başlangıçta kiliselerin mahallî idarelerin ve endüstri devriminden sonra da devletin benimsediği ve düzenlediği hizmetler haline gelmiştir.

Ülkemizde ise, diğer İslâm ülkelerinde de görüldüğü gibi sosyal yardım asırlarca İslamiyetin sosyal adalet ilkesine dayalı din emirlerinde ifadesini bulmuş Osmanlı İmparatorluğu devrinde de vakıflar şeklinde ortaya çıkmıştır. Vakıflar aracılığı ile yoksullara, kimsesiz, dul ve yetimlere, sakatlara sosyal yardım yapma bir gelenek halinde devam etmiştir.

Endüstri devriminin ortaya getirdiği ekonomik ve toplumsal gelişme, diğer ülkelerde olduğu gibi yurdumuzu da etkilemiş ancak sosyal yardımları karşılayan vakıf ve hayratlar bu değişmeye ayak uydurmamış, devlet eskiyen ve etkisini giderek kaybeden bu kuruluşların yerine yenilerini getirme çabalarına girişmiştir. Bunun sonucunda devlet, ulusal ve yerel düzeyde hizmetler başlatmış bazı hayırsever vatandaşlar da bir araya gelerek vakıf ve hayratlara paralel gönüllü kuruluşlar kurmaya başlamışlardır.

1893 yılında dilenciliğin önlenmesi için «Tesevülün men'ine dair nizamname» çıkartılmış, İstanbul'da kimsesiz sakatların bakımı için Darülaceze kurulmuş, 1909 da çıkartılan «Serseri ve Mazanna'î Şû Eşhas» Kanu-

nu ile serseri durumunda olan ve çalışabilecek güçte olduğu halde dilencilik yapanların çalıştırılması için zorunluluklar getirmiştir.

Korunmaya Muhtaç Çocuklarla ilgili ilk adım, Mithat Paşanın Tuna Valisi iken bu bölgede açtığı işlah-hanelerle atılmıştır. Daha sonra korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili olarak devlet tarafından, Maarif Nezareti bünyesinde Darüleytamlar kurulmuştur. Birinci Dünya Savaşının sonuna doğru Darüleytamların sayıları artmaya başlamış işleyişleri sanat öğretimine dönüştürülmeye yönelmiştir.

Darüleytamların kurulması, buralarda şehit çocuklarının bakımı ve yetiştirilmesi, bu kuruluşların malî finansmanı için «Evlâd-ı Şüheda» adlı yeni bir vergi konulmuştur.

Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'da kurulan Millî Hükümet, Darüleytamları Maarif Vekâletinden alarak Sıhhiye Vekâletine bağlamış ve Darüleytam Talimatnamesini hazırlayarak yürürlüğe koymuştur.

Meşrutiyet devrinde kurulan Darüleytamlar bu devrin birbirini takip eden harplerinde şehit düşenlerin, göçmen ve mültecilerin yetimlerini yetiştirmek ve ülkeye yararlı birer unsur olarak kazandırmak hususunda rol oynamıştır. Barışın sağlanması ve vatanın kurtarılması ile tarihi görevini tamamlayan bu kurumlar Millî Eğitim Bakanlığına şehir ve köy yatılı okullarına çevrilmesi kaydıyla devredilmiştir. Ancak teşkilatsızlık ve olanaksızlıklar nedeniyle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmeyerek yerel yönetimlere bırakılan bu kurumlar amaca uygun bir faaliyet göstermeyerek tarihe mal olmuşlardır.

Ülkenin geleceğini oluşturan çocukların korunması ve bunlara hizmet verilmesi Devletin asıl görevlerindenidir. Cumhuriyet devrinde 1926 yılında yürürlüğe giren Türk Medenî Kanunu çocukların haklarının korunması ile ilgili hükümlere de yer vermektedir. Türk Medenî Kanunu hükümlerinin yanısıra 1940'ların sonlarında, Korunmaya Muhtaç Çocukların korunması ve yetiştirilmesi gibi millî bir davanın tüm ülkeyi kapsayan bir programla Devletçe ele alınması ve tek bir Bakanlığın sorumluluğu altında ve çocuğun korunmasını zorunlu kılan nedenleri gidermeye yönelen sosyal yardım mahiyetindeki diğer ilgili hizmetlerle bir arada yürütülmesi gerekli görülerek, bu çocuklar için özel bir kanun çıkartılması ihtiyacı gündeme gelmiştir. Nitekim, Korunmaya Muhtaç Çocuklar hakkındaki mülga 5387 sayılı kanun tasarısı ve gerekçesi, bu ihtiyaçtan kaynaklanarak 1949 yılında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve bu hizmetin yürütülmesi tasarıda Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına verilmiş ancak T.B.M. Meclisinde görüşülürken o günün şartları göz önünde tutularak 0 - 6 yaş grubundaki çocukların bakılıp yetiştirilmeleri Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına ve 7 - 18 yaş grubundaki çocukların yetiştirilmeleri de Millî Eğitim Bakanlığına bırakılmıştır. Daha sonra iki Bakanlık tarafından hizmetin müştereken yürütülmesinde görülen türlü aksaklıklar, hizmetin parçalanması, ödenek yetersizliği ve özellikle çocukların korunmasıyla ilgili teşkilâta yer verilmemiş olması nedeniyle ve bunların yanısıra, Millî Eğitim Bakanlığının yoğun iş yükü karşısında türlü yönleri olan ve ancak öğretim açısından Millî Eğitim Bakanlığını ilgilendiren Korunmaya Muhtaç Çocuk konusunun bu Bakanlığın genel hizmetleri ve sorumluluğu arasından çıkarılarak beldevi hizmetler kapsamı içinde Belediye Kanununa göre kurulacak «Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliğine» bırakılması 1956 yılında toplanan «Danışma Kurulu»na Millî Eğitim Bakanlığınca getirilmiştir. Bu sorunu çözümlemek amacıyla hazırlanan tasarı 25.5.1957 tarihinde 6972 sayılı «Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun» adıyla kanunlaşmış ve hizmet illerde kurulacak «Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliği»ne devredilmiştir. Ancak, Kanun çıkarılırken Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı 1949 yılındaki görüşünde ısrar etmiş ve bu görüşü savunarak hizmetin tek bir Bakanlıkta toplanmasını istemiştir. Bugünkü durumda bu görüşü hâlâ geçerli kılmaktadır.

Korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili çalışmaların yanısıra Cumhuriyet devrinde çıkarılan İş Kanunu ve Sosyal Sigortalarla ilgili kanunlarla kurulan kurumlarla işçiler için sosyal güvenlik hakları sağlanmaya çalışılmış ve geniş halk kitleleri sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınabilmektedir. Ancak sosyal sigortalarla ilgili olarak yerine getirilen çalışmaları bir bütün halinde kapsayan «sosyal güvenlik» hizmetinin yanısıra yurttaşların sosyal ve ekonomik yoksunluk ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek geniş kapsamlı sosyal hizmetler yeterince geliştirilememiştir. Bununla birlikte sosyal sigorta dışında kalan yoksul hastaların hastanelerde parasız bakımları yapılmaya, ülke çapında kurulan Kızılay, Yardımsevenler, Çocuk Esirgeme Kurumu, Ulusal Verem Savaş Derneği gibi gönüllülerce sosyal yardım hizmetleri verilmeye başlanmıştır. Bu kuruluşlar Dev-

letten de yardım alarak hizmeti yaygınlaştırma gayreti içine girmişlerdir. Ancak, gönüllü kuruluşların yaptığı hizmetler değişen sosyal koşulların ortaya çıkardığı ihtiyaçları karşılamaktan uzak kalmış, sosyal ve ekonomik yönden yoksunluk içinde bulunan özel ihtiyaç gruplarını kapsayacak bir sosyal yardım ve hizmet sistemine sahip olunamamıştır.

1959 yılında, tüm alanlarda, sosyal hizmetleri düzenlemek üzere öneriler getirmek, bu alanda eğitim ve araştırma yapmak üzere 7355 sayılı Kanunla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı «Sosyal Hizmetler Enstitüsü» kurulmuştur. Bu kanunla, sosyal hizmetler alanına profesyonel meslek elemanı yetiştirmek üzere de 1961 yılında Sosyal Hizmetler Akademisi açılmış ve sosyal hizmet eğitimi verilmeye başlanmıştır.

1963 yılında 225 sayılı Kanunla «Hertürlü sosyal yardım ve sosyal güvenlik hizmetlerini düzenlemek, korunmaya muhtaç çocuklarla, sakatların ve ihtiyarların bakım, yetiştirilme ve rehabilitasyonu ve çalışma gücünden yoksun fakir kimselerin sosyal güvenliğini sağlamak ve Sosyal Hizmetler Enstitüsünün idarî ve bilimsel işlerini kovalama ve denetimini yapmakla» görevlendirilen Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı olarak kurulmuştur.

Sosyal hizmetlerin bugünkü durumu

Ülkemizdeki Sosyal Hizmetler halen çeşitli resmî ve gönüllü kuruluşlar arasında dağınık bir biçimde yerine getirilmektedir. Toplum içinde çeşitli ihtiyaç gruplarına yönelen sosyal hizmet programları ne nüfusun tümünü kapsamakta ne de yöneldikleri gruplardaki her bireye ulaşabilmektedir. Bu hizmet alanlarını kısaca gözden geçirdiğimizde bugünkü ihtiyaçlar ve hizmetin durumu kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Çocuk refahı hizmetleri :

Çocuk refahı alanında önemli bir yeri «Korunmaya Muhtaç Çocuklar» kapsamaktadır. Korunmaya Muhtaç Çocuklara götürülen hizmetler çeşitli resmî ve gönüllü kuruluşlar arasında bölünme göstermekte, büyük bir idarî ve malî sıkıntının varlığını aksettirmektedir.

1957 yılında yürürlüğe giren 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun hükümleri uyarınca, korunmaya muhtaç çocukların yetiştirilmeleri ve bir meslek sahibi edilmeleri, temelde İl Özel İdareleri ile Belediyelerin illerde müştereken kuracakları birliklerin sorumluluğuna verilmiş ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı Birliklere her türlü yardımı yapmakla yükümlü kılınmışlardır. Kanunun 6 ncı maddesine göre de 0 - 6 yaş grubunda bulunan çocukların Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca Çocuk Bakım Yurtlarına, 7 - 18 yaş grubunda bulunan çocuklarında Millî Eğitim Bakanlığınca Yetiştirme Yurtlarına alınması hükmüne bağlanmıştır. Öte yandan, aynı Kanun Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna da korunmaya muhtaç çocukların korunması, bakılması ve yetiştirilmesi yönünde görevler atfetmiş böylece hizmet dağılmıştır.

Hizmetin Belediyeler, İl Özel İdareleri, Bakanlıklar ve temelde gönüllü bir kuruluş olan T. Çocuk Esirgeme Kurumu gibi müesseseler arasında parçalanmış bir durumda olması ve konunun esas olarak yerel yönetim düzeyinde ele alınması hizmetin niteliği, organizasyonu ve malî olanakları yönünden büyük güçlükler yaratmakta, kaynak israfına yol açmaktadır.

Bu alanda karşılaşılan en büyük güçlük organizasyon yönünden olmakta, çok başlı olma durumu hizmetin aksamasına ve bütünlüğün sağlanamamasına yol açmaktadır.

Diğer önemli güçlüklerden birisi ise, hizmeti büyük ölçüde aksatan maddî olanakların yetersizliğidir. Korunmaya Muhtaç Çocuklar için gerekli giderler Koruma Birlikleri bütçesinden tahsis edilen para ile karşılanmaktadır. 6972 sayılı Kanuna göre Koruma Birliklerinin üç ana kaynağı bulunmaktadır :

1. İl Özel İdare bütçesinden ayrılan hisseler,
2. Belediyeler bütçesinden ayrılan hisseler,
3. Devlet bütçesinden (S. S. Y. B. ve M. E. B. bütçesindeki sosyal transferler faslından) ayrılan ödenekler.

6972 sayılı Kanun hükmü gereğince Özel İdare ve Belediyeler her yıl gelirlerinin en az % 1'i oranında ödenek koyup bütçesinin tasdikinden sonra en geç üç ay içerisinde Birliklere ödemek zorundadır. Ancak bu kuruluşlar Kanunun bu yükümlülüğünü yerine getirememekte, ayrılması gerekli ödenğin tahsilinde büyük güçlük çekilmektedir. Belediyelerin içinde bulunduğu bütçe zorlukları, gelirlerinin giderlerinden az olması kanun hükmüne rağmen Koruma Birliklerine ödeme yapmalarını engellemektedir. Belediyeler, ayırmak zo-

runda oldukları tahsisatın ancak az bir miktarını, o da büyük zorlamalarla, Koruma Birliklerine ödemektedirler. Öte yandan, İl Özel İdarelerinin gelirlerindeki düşüş nedeniyle Koruma Birlikleri için ayırdıkları ödenek de son derece sembolik kalmaktadır. Bütün bunların yanısıra Devlet bütçesinden ayrılan ödenekler de açığı kapsayacak yeterlikte bulunmamaktadır. Durum böyle olunca Koruma Birlikleri istihdam ettiği personele ücretlerini ödeyememekte, çocukların beslenmesi ve diğer ihtiyaçları yeterince karşılanamamaktadır. Halen, çocukların bakımını sağlayan Çocuk Bakım Yurtları ve Yetiştirme Yurtlarının ihtiyaçları Koruma Birliklerince yıldan yıla devreden ve artık had safhaya gelmiş bulunan piyasaya borçlanmalarla karşılanmaya çalışılmaktadır.

Hizmetin niteliği yönünden karşılaşılan güçlükler de önemli boyutlara ulaşmaktadır. Kalifiye personel yönünden çekilen sıkıntının yanısıra, korunma kararlarının alınması ve çocukların çağdaş anlayışa uygun olarak bakımlarının sağlanmasında da büyük aksaklıklar gözlenmekte çocuklar âdeta bir yetimhane yaşamına terk edilmektedir.

Bunların yanı sıra, çocukların yaş gruplarına ayrılarak kurum değiştirme zorunda bırakılmaları psiko-sosyal gelişim ve yetişmelerini de olumsuz yönde etkilemekte, çocukların sorunlu hale gelmesine neden olmaktadır.

Hizmetin kapsamı, korunmaya muhtaç durumda olan çocukları kapsayacak genişliğe henüz ulaşamamış bulunmaktadır. Yurdumuzda büyük sayıda korunmaya muhtaç çocuk bulunmasına karşılık halen 0 - 6 yaş grubuna götürülen hizmet Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu ile birlikte ancak 3 000 dolayındaki çocukları kapsamakta, 7-18 yaş grubunda ise 11 000 dolayında çocuk kurum bakımından yararlanabilmekte, 7-18 yaşlarındaki 5 000 dolayında korunma kararlı çocuk sırada beklemektedir. Böylece nitelik açısından olduğu kadar nicelik açısından da hizmetin halen yetersiz bir düzeyde yürütüldüğü bir gerçek olarak belirlemektedir.

Tüm bu nedenlerle, yükümlülüklerini yerine getiremez hale gelmiş bulunan Koruma Birlikleri ve Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun birbirlerinden kopuk çalışma biçimleri yerine, korunmaya muhtaç çocukların bakım ve yetiştirilmelerini de çağdaş sosyal yardım ve hizmet anlayışına uygun olarak programlı ve koordineli bir şekilde sağlayacak ve tüm kaynakların birleştirilmesi suretiyle hizmeti tek elden yürütecek güçlü bir kurum kurulması zorunluluk arz etmektedir.

Çocuk refahı alanında diğer bir sorun da çalışan ana - babanın çocuklarının bakımındır. Sosyo - ekonomik koşullara bağımlı olarak toplumumuzda giderek artan kadının çalışma yaşamına katılması olgusu yeni sosyal sorunlar getirmiş, bunlar içinde ise 0-6 yaş grubundaki çocukların bakımı ağırlık kazanmaya başlamış, Kreş ve Gündüz Bakımevi gibi sosyal hizmet kurumlarına duyulan ihtiyaç gittikçe büyük boyutlara ulaşmıştır. Halen bu ihtiyacın çok küçük bir kısmı (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı toplam kapasitesi 2 950 olan 21, Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı ve 600 dolayında çocuğa hitap edebilen 13, özel ve tüzelkişilere ait olup Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının denetiminde 5 565 kapasiteli 132 Kreş ve Gündüz Bakımevi) kamu kuruluşlarının yanısıra özel ve tüzelkişilerce açılan kurumlarda karşılanabilmekte, bu alanda da sosyal yardım anlayışına uygun dinamik atımlara büyük ihtiyaç duyulmaktadır.

Çalışan anne ve babaların 7 yaşından büyük çocukları için ise koruyucu nitelikteki hizmetler yok denecek düzeydedir. Halbuki, bugün ülkemizde bir çok ilk ve orta dereceli okullarda iki ya da üçlü tedrisat yapılmakta, okul saatleri dışında çocukların toplumun tüm olumsuzluklarıyla karşı karşıya kalması söz konusu olmaktadır.

Bunların yanısıra, bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerinde muayyen oranda ve sürekli olarak fonksiyon ve görüntü kaybına neden olan organ yokluğu veya bozukluğu sonucu normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda bulunan sakat çocukların sayıları da büyük rakamlara ulaşmaktadır. Bu çocukların eğitim ve öğretimlerini sağlayacak özel eğitime yönelik okullar ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır. 4 üncü Beş Yıllık Kalkınma Planı rakamlarına göre 0-19 yaş grubunda bulunup da görmezle götürülen özel eğitim hizmeti 4 okulda 586 öğrenciyi kapsamaktadır. Oysa, bu programlardan yararlanma durumunda olanların sayısı yaklaşık 40 000 dolaylarındadır. Duyma yeteneği olmayanlara götürülen programlar ise 13 okulda toplam 2 454 kişiyi kapsamaktadır. Türkiye'de 0-19 yaşlarında olup da bu tür hizmete ihtiyaç duyan çocukların sayısı 46 450 dir. Eğitilebilir geri zekâlı çocuklara ise alt özel sınıflar dışında müstakil okullarda hizmet götürüle-

memektedir. (DBYKP - Sayfa 142). Bu rakamlar, sakat çocuklara özel eğitim olanaklarının yeterince götürülemediğini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. Kaldı ki, özel eğitimden ayrı bir özelliğe sahip, sakat çocukların korunması, bakımı ve rehabilitasyonunu içeren sosyal hizmetlerden ülkemiz yoksun bulunmakta, bu konuda da düzenli ve planlı bir çalışmaya geçilmesi toplum ve kişi refahı açısından gerekli olmaktadır.

Yaşlı refahı hizmetleri :

Ülkemizde toplumsal değişim sonucu ortaya çıkan sorunlardan birisi de yaşlıların refahını sağlama konusudur. Günümüzde gelişen toplumsal koşullara bağlı olarak meydana gelen değişim sonucu insan ömrünün uzaması nedeniyle genel nüfus içinde yaşlı nüfusta bir artış görülmektedir. Ortalama insan ömrünün 60 yaş dolayında olduğu ülkemizde, 1980 nüfus sayımı istatistiklerine göre 60-64 yaş grubu yaşlı sayısı 796 737, 65 ve daha yukarı yaşlı sayısı ise 2 072 316 dır. Bu grupta bulunan yaşlının, 492 280'i DPT rakamlarına göre bakım ve rehabilitasyona muhtaçtır. Bununla birlikte, ülkemizde halen bakım veren kurum sayısı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünün yaptığı bir araştırmaya göre 41'i geçmemektedir. 4 000 dolayında toplam kapasiteye sahip olan bu kurumlardan 13'ü Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına, 14'ü Belediyelere, 7'si derneklere, 5'i çeşitli dinsel ve etnik gruplara ve 2'si gerçek kişiye aittir.

Yetişkin sakatların bakım ve rehabilitasyonu :

Bugün yurdumuzdaki çözömlenmesi gereken sosyal sorunlardan birisi de sakat ve özürlü yurttaşların durumudur. Bu sorunun çözömlenmesi ülkenin genel kültür ve sağlık kültürü düzeyi, ekonomik durumu ve sosyal yapısı ile yakından ilgilidir. Türkiye'deki sakat ve özürlülerin sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte, bu gruptaki yetişkinlerin sayısının 1 milyonun üstünde olduğu tahmin edilmektedir. Buna karşılık rehabilitasyon hizmetleri son derece yetersizdir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı ancak dört kurum bu alanda hizmet görmekte, bunların yıllık kapasitesi de 1 000'i geçmemektedir.

Maddi ve sosyal yoksunluk içinde olanlar :

Bu alanların dışında düşünebilecek maddi yardıma muhtaç yoksul vatandaşlar ile ailelerin refahını sağlayan çağdaş anlayışa uygun organize faaliyetlere rastlanılmamaktadır. Ancak bazı gönüllü derneklerin yoksul yurttaşlara sembolik nitelikte yardım götürdükleri izlenmektedir.

Aile refahı hizmetleri :

Aile Türk toplumunun temelini oluşturmaktadır. Ailenin korunması ve geliştirilmesi Anayasamızda ifadesini bulduğu üzere ana amaçlarımızdan biridir. Buna karşın, bugün aile refahına yönelik hizmetler Türkiye'de planlı ve programlı olarak yürütölememekte bu alanda hizmet verecek düzeyde kuruluşlara sahip bulunulmamaktadır. Aile, gelenek ve göreneklere göre Türk toplumunun engin sosyal ve kültürel yapısı içinde gücünü koruma çabası içinde bulunmaktadır. Ancak, hızla değişen ve gelişen Türk toplum yapısı aileye yönelik modern hizmetlerin başlatılma ve yürütölmesini gerekli hale giderek getirmekte, aile refahının korunması Devletin belli başlı görevleri arasına girmektedir.

Aile refahı hizmetlerinin amacı, aile sorunlarına yönelerek, aile yaşamının korunması, güçlenmesi ve devam etmesini aynı zamanda üyelerin aile birliği içinde doyurucu ve sağlıklı bir yaşam sürmelerini sağlamaktır.

Ailede çeşitli sorunlarla karşılaşılabilir. Bunlar arasında, karı - koca geçimsizliği, ebeveyn - çocuklar, kardeşler ve yakın akrabalar arasında anlaşmazlık, gelir yetersizliği, aile üyelerinden birinin duygusal bozukluğu sakatlığı, hastalığı, ölümü, suçluluk ve uyumsuzluğu, geçici ya da uzun süre aileden ayrılması vb. sayılabilir. Ayrıca, köyden kente göç sonucu ailenin yeni çevreye uyum sağlama yönündeki sorunları da önem kazanabilir.

Bu gibi sorunlar aile birliğine yansarak aile yaşantısını sarsabilmekte ve aksamasına yol açabilmektedir. Bir aile üyesinin kişisel sorunu dahi çoğu kez bir çok nedenin bir araya gelmesi ve aile üyelerinin hepsini birden ilgilendirmesi sonucu ailenin dengesini bir süre için bozabilmektedir. Aile kendi içinde bu sorunları çözümleyemediği takdirde kendi dışında yardım edebilecek bir sisteme başvurmak zorunda kalmaktadır. Günümüzde özellikle kent yaşamında yakın akraba ve dostların müdahalelerinin yetersiz kaldığı gözlenmekte, profesyonel bir yardım sunma gereği gittikçe daha kuvvetle kendini hissettirmektedir.

Uygulanmasını çoğunlukla Batı ülkelerinde gördüğümüz «aile rehberlik ve danışma merkezleri» veya «aile refahı kurumları» gibi çağdaş düzeyde hizmet sunan sosyal yardım ve hizmet kurumlarına günümüz Türkiye'sinde büyük ölçüde ihtiyaç duyulmaktadır. Bu tür hizmetin geliştirilmesinin ise ancak sosyal hizmetler alanında görev üstlenen bir ihtisas kurumunca yerine getirilebileceği kuşkusuzdur. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun kurulması bu alandaki boşluğu büyük ölçüde dolduracak bir özelliğe sahip bulunmaktadır.

Sonuç :

Görüldüğü gibi Sosyal Hizmetler alanında götürülen hizmetler nitelik ve nicelik yönünden yetersizdir. Hizmetlerin kapsamı son derece dardır ve tüm nüfusa hitap etmekten uzaktır. Bu nedenle «Sosyal Refah Devleti» anlayışına uygun olarak Sosyal Hizmetler alanında faaliyet gösterecek yeni bir kuruluşun oluşturulması ile karşı karşıya bulunan ihtiyaç ve sorunların giderilmesi için gerekli düzenlemenin gerçekleştirilmesi zorunluluk arz etmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı amaç ve esasları :

Anayasamızda ifadesini bulan ve ülkemizin kalkınmasında önemli bir yeri olan Sosyal Hizmetlerin çağdaş bir anlayış ve bilimsel uygulamalara paralel olarak yerine getirilmesi ve yurdumuzun ihtiyaçlarına cevap vermesi ancak toplum kaynaklarından azamî derecede yararlanma özelliğine sahip, Devlet ile toplum imkânlarını bütünleştirebilecek nitelikte ve Devlet yönetim sistemi içinde idarî ve malî otonomiye sahip, dinamik bir ihtisas kurumu vasıtasıyla gerçekleştirilebilir. Türkiye'de halen, Sosyal Hizmetlere ilişkin faaliyetler resmî ve özel kuruluşlar tarafından dağınık bir düzeyde yürütülmektedir. Geniş bir kitleye belirli bir hizmet düzeyini sürekli olarak ve belirli bir standartta götürmeye olanak tanımayan, kaynak israfına büyük ölçüde açık bulunan ve bu nedenle etkili olamayan bu hizmetlerin tek elden yönetimi mümkün olanlarının Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi bir teşkilat bünyesinde toplanması zorunlu görülmektedir. Halen, söz konusu hizmetlerin yürütülmesiyle görevlendirilmiş bulunan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü teşkilat yapısı ve idarî statüsü nedeniyle, görev alanında yeterli yetki ve inisiyatif sahibi değildir.

Sosyal hizmetler alanında var olan dağınıklığı giderecek, hizmetlerde bütünlüğü sağlayacak ve toplumun potansiyel ve katkısını Devletin imkânlarıyla kaynaştırabilecek özelliklere sahip katma bütçeli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kurulduğu takdirde, bu alandaki dar boğazlar büyük ölçüde giderilecek ve yeterli bir hizmet vermek mümkün olabilecektir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun kurulması ile aşağıdaki amaçların gerçekleşmesi öngörülmektedir.

1. Toplumumuzda maddî ve sosyal yönden korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat ve yaşlılar başta olmak üzere sosyal hizmetlere ihtiyaç duyan gruplara ulaştırılan sosyal refah hizmetlerini reorganize ederek daha verimli ve etkili bir hale getirmek.

2. Hizmet standartlarını geliştirmek.

3. Hizmet alanlarını çağımızın değişen koşullarının ortaya çıkardığı yeni sosyal sorunlara cevap verebilecek bir biçimde genişletmek.

4. Sosyal Hizmetler alanında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

Tasarının genel esasları :

Bugüne kadar yapılan çalışmalardan elde edilen tecrübeler ile geçmiş yıllarda yapılan Bakanlıklararası komisyon çalışmalarının ışığında ve çeşitli zamanlarda ilgili Bakanlıkların görüşlerine başvurularak hazırlanan bu kanun tasarısının esaslarını aşağıdaki başlıklarla özetleyebiliriz :

1. Tasarının kapsamı :

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Korunmaya Muhtaç Çocukları da içeren çocuk refahı alanını, yaşlılık refahı alanını, sakatlara götürülecek hizmetleri, aile refahı alanını, maddî ve sosyal yönden yardıma muhtaç kimselere götürülecek hizmetleri kapsamakta, sosyal yönden önleyici, koruyucu geliştirici ve iyileştirici bir özelliğe sahip bulunmaktadır.

2. Tasarının hukukî niteliği :

«Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı» duyulan ihtiyaçlara göre hizmet alanını genişletme özelliğine sahip bir Teşkilat Kanunudur. Hizmetlerin niteliği, niceliği ve kapsamı ayrıntılı olarak, kurulacak Kurum vasıtasıyla hazırlanacak mevzuatla saptanacaktır. Kanun tasarısı mevcut teşkilatları birleştirerek (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü, İllerdeki Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri ile Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu) katma bütçeli olarak değiştirmekte, hizmetlerin reorganizasyonunu sağlamaktadır.

3. Tasarının öngördüğü kurumun yapısal özelliği :

Kanun Tasarısı Kurumun tüzelkişiliğe sahip katma bütçeli bir teşkilat olmasını öngörmektedir.

Katma bütçeli teşkilatlar, sulh ve ibra yetkileri olan, tüzelkişiliği ve yasal temsil olanağı bulunan, özel gelir elde edip bunları kendi hizmetlerinde doğrudan kullanabilme özelliklerini taşıyan kuruluşlardır.

Ulusal düzeyde bir sosyal hizmetler örgütünün etkili bir biçimde gelişmesi ve hizmetlerini sürdürmesi kuşkusuz «Merkezi Hükümet Teşkilatı» içinde katma bütçeli bir kuruluşla yerine getirilebilir. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun yürütmekle yükümlü olduğu hizmetlerin kendine has özelliklere sahip bulunması, muhtaç vatandaşların dertlerine anında ve ivedi olarak çareler bulma zorunluluğunda olması, genel bütçeden ayrılacak ödenekler dışında geniş bir gelir sağlama potansiyeline sahip bulunması ve döner sermayeli işletmeler açabilecek özellikte olması idari ve malî yönden belirli bir serbestliği gerektirmekte, bu ise katma bütçeli bir kuruluşun oluşmasında temel nedeni ortaya çıkarmaktadır.

Merkezi Hükümet Teşkilatı içinde, Devletin temel ilkeleri doğrultusunda ve denetiminde, ancak klasik merkezi yönetim sisteminde Genel Bütçeye tabi olmanın kısıtlayıcı ve hizmeti aksatıcı yanlarından arındırılmış olarak geliştirilecek katma bütçeli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu işlevini ulusal düzeyde yerine getirebilecek bir özelliğe sahip olacaktır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısının getirdiği yenilikler :

Kanun tasarısıyla kurulması öngörülen teşkilat, idarî, malî, personel ve hizmet yönünden aşağıdaki yenilikleri getirmeyi amaçlamaktadır :

A) Teşkilat yönünden :

1. Tasarıda öngörülen Kurumun kurulmasıyla bugün 6972 sayılı Kanun gereğince temel sorumluluğa sahip illerdeki Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri ile diğer kamu ve özel kuruluşların dağınık bir biçimde belirli bir standarttan yoksun olarak yürüttükleri korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili hizmetler tek bir idarenin sorumluluğunda toplanacaktır.

2. Kurumun görev alanında bulunan ve halen merkezi idarece yürütülmekte olan görevler giderek kuruma devredilmek suretiyle hizmetlerde birlik sağlanacaktır.

3. Halen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü ile Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri ve Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunca yürütülmekte olan hizmetler taşrada, bu kuruluşların birimlerinin birleştirilmesiyle oluşturulacak yeni birimlerce Kurum adına yerine getirilecektir.

B) İdarî yönden :

1. Ülkemizde sosyal değişme sonucu ortaya çıkan sosyal sorunların çözümlenmesi ve önlenmesindeki, yerel yönetimlerin hizmetlerindeki tekrarlama ve görev alanlarındaki ikilemleri gidermede yardımcı olacaktır.

2. Sosyal Hizmetler ve sosyal yardım alanında çalışan çeşitli kamu ve gönüllü kuruluşlar arasındaki gerekli koordinasyon ve işbirliğini sağlayacaktır.

3. Çeşitli sosyal hizmet kurumlarını tüketici değil üretici bir yöne çevirecek, insan gücünden ve olanaklarından yararlanmak suretiyle daha verimli sonuçlar elde edilecektir.

C) Malî yönden :

1. Toplumun öz kaynakları harekete geçirilip hayırsever yönelişler kanalize edilerek maddî olanaklar sağlanacak, genel bütçeden halen yapılmakta olan harcamalarda tasarrufa gidilecek, genel bütçe dışı gelir kaynaklarından yararlanma olanakları geliştirilecek ve böylece Devlete yeni bir malî külfet yüklenmeyecektir.

2. Kurum katma bütçeli bir idare olacağından gelir ve giderleri arasında sıkı bir bağ olacak, gelir ve giderleri denkleştireceğinden bu hizmet için genel bütçe içine serpiştirilmiş olan şimdiki durum giderilecek, hem genel bütçe açıklığı kavuşturulacak hem de mevcut yük hafifleyecektir.

3. Kurum taşınır ve taşınmaz mal ve döner sermayeli işletmelere sahip olacak, güçlenecek ve böylece yurt ekonomisine destek sağlayacaktır.

D) Personel yönünden :

1. Kurumun gerçekleşmesi ile kanunda yazılı görevleri yerine getirecek personelin sağlanması başlangıçta bir sorun ortaya çıkarmayacaktır. Çünkü, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü ile bu Genel Müdürlüğün fonksiyonel yönetimindeki müesseselerde bulunan meslekî, teknik ve yardımcı personel intibakları yapılmak suretiyle Kurumda görev alacaklardır. Bunun yanısıra Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu ve Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerince halen istihdam edilmekte olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığınca Yetiştirme Yurtlarında görevlendirilen öğretmen ve diğer personelde Kuruma geçebilecekler.

2. Hizmetin daha verimli ve yararlı biçimde yürütülebilmesi için gerekli kalifiye sosyal hizmet personelinin çalışma olanakları artacak, personel kaynaklarında gözlenen israf giderilerek, kadrolarda bütünlük sağlanacaktır.

E) Hizmet yönünden :

1. Halen gönüllü kuruluşlar tarafından yetersiz bir biçimde yoksullara yapılmakta olan maddî yardımlar, yeni bir sosyal yardım sistemi içinde düzenlenecektir.

2. Maddî ve sosyal yönden yardım ve hizmete muhtaç kişiye anında ve yerinde hizmet götürülecektir.

3. Yıllardır sürüp gelen «Korunmaya Muhtaç Çocuklar» sorununa çözüm getirilecek, mevcut hizmetin belli bir program altında çocuğun ihtiyaç ve özelliklerine göre gelişmesi olanakları sağlanacak bu hizmet alanına öncelik tanınacaktır.

4. Korunmaya Muhtaç Çocuklar kapsamı dışında kalan çocuklar da toplumun olumsuz etkilerine karşı korunmalı hale getirilecek, özellikle çalışan annenin çocuklarının bakım ve yetiştirilmesi geniş boyutlarda sağlanacak, çocuk refahı alanında önemli gelişmeler kaydedilecektir.

5. Kurumun, aileye yönelik amaçları ile, ailenin maddî ve manevî varlığının geliştirilmesi, bütünlüğünün korunması, toplum içinde güçlü bir kurum olarak işlevlerini sürdürebilmesi yönündeki etkin hizmetlerin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

6. Her yaştaki sakatlar ile yaşlıların bakımı ve rehabilitasyonu sağlanacak, asgarî temel hak ve hizmetlerden yararlanmaları için gerekli sistem geliştirilecektir.

7. Sosyal hizmetler alanında önemli rolü olan gönüllü kuruluşların hizmetlerini daha etkili bir hale getirmek amacıyla meslekî rehberlik ve teknik yardım sağlanacak, koordinasyon olanakları geliştirilecektir.

8. Gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerce yürütülen hizmetlerde denetim mekanizması geliştirilecek, ve belirli bir standartlaşmaya yönelmesi gerçekleştirilecektir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı benimsenerek yürürlüğe girdiği takdirde, bu alanda gözlenen dar boğazlar büyük bir oranda ortadan kaldırılarak teşkilat ve yönetim sisteminde yeni bir aşamaya girilecek, hizmetin niteliği ve niceliği geliştirilecek ve böylece temel oluşumu yönünden Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının anagörevlerinden biri olan sosyal yardım ve sosyal hizmetlere ileri düzeyde bir işleyiş ve süreklilik kazandırılarak gerçek bir sosyal yardım sistemi oluşturulacaktır. Bu nedenledir ki, kurulacak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu «Sosyal Refah Devleti» anlayışına uygun bir biçimde sosyal hizmetlerin geliştirilmesini sağlayacak önemli bir kuruluş olacaktır.

SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU KANUNU TASARISI MADDE GEREKÇELERİ

BÖLÜM - I

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kuruluş

Madde 1. — Ülkemizde halen yürütülen sosyal yardım ve hizmetlere ilişkin uygulamalar organize ve sistemli olmaktan uzak bulunmaktadır. Çeşitli kuruluşlar tarafından yeterli koordinasyon ve işbirliğinden yoksun bir şekilde dağınık bir yapı içinde oluşturulan sosyal hizmetlere ilişkin uygulamalar nitelik ve nicelik yönünden farklılıklar göstermekte, korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç durumdaki ihtiyaç gruplarına etkili ve yeterli bir hizmetin sunulması mümkün olamamaktadır. Bu durumu ortadan kaldırmak ve hizmetlerin giderek yeterli bir düzeye çıkartılmasını sağlamak amacıyla çağdaş anlamda faaliyet gösterecek bir ihtisas kurumunun kurulması zorunluluk arz etmektedir. Bu nedenle, toplum kaynak ve potansiyelini de harekete geçirebilecek ve böylece Devletin yükünü hafifletici uncurlara sahip olabilecek katma bütçeli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun kurulması amaçlanmıştır.

Kapsam

Madde 2. — Bu madde, Kanunun kapsamını belirtmekte, öncelikle korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat ve yaşlıların refahlarının sağlanmasında, ihtiyaçlarının giderilmesinde ve sorunlarının çözülmesinde gerekli sosyal hizmetleri ele almaktadır.

Böylece, kurulması öngörülen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun faaliyet alanı da belirlenmektedir. Buna göre, toplum içinde çeşitli nedenlerle korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç duruma düşmüş kişi, aile ve gruplara bir bütün halinde yaklaşım temel felsefe olarak benimsenmiş olmaktadır.

Tanımlar

Madde 3. — Bu maddede, Kanunda geçen ve temel kavramlar olarak belirlenen sosyal hizmetler, korunmaya muhtaç çocuk, muhtaç sakat, muhtaç yaşlı ve sosyal hizmet kuruluşları Kanunun amaç, kapsam ve felsefesine uygun bir biçimde tanımlanmış bulunmaktadır.

BÖLÜM - II

Görev ve Teşkilat

Görevler

Madde 4. — Bu Maddede Anayasanın 35, 48 ve 49 uncu maddelerinin amir hükümleri gereğince Kurumun yapacağı önleyici, koruyucu, geliştirici ve iyileştirici nitelikteki sosyal hizmetlere ilişkin görevler ayrıntılı bir şekilde sayılmaktadır. Kurumun görevleri, mevcut uygulama, ihtiyaçlar, sosyal hizmet programları ve alanları göz önünde tutularak düzenlenmiştir.

Kurumun teşkilatı

MADDE 5. — Kurumun teşkilatı, verilen görevleri yerine getirebilme kapasitesine uygun olarak ve katma bütçeli kuruluş olma özelliği dikkate alınarak, merkez ve taşrada gerektiğinde organize edilmesini sağlayacak bir biçimde öngörülmüştür.

Merkez teşkilatı

Madde 6. — Kurumun merkez teşkilatı, Anayasanın amir hükümleri gereğince ve Kurumun görevlerini geniş kapsamlı, ihtisaslaşmış ve verimli bir biçimde yerine getirmek üzere korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç çocuk, sakat ve yaşlılar başta olmak üzere her yaştaki yardıma muhtaç yurttaşların ve ailelerin korunmasına, durumlarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine ağırlık verecek özelliklere sahip, gerekli yönetim ve destek birimlerinden oluşması öngörülmüştür.

Merkez teşkilatında yer alacak birimlerin görev, sorumluluk ve işleyişlerinin ayrıntılı bir biçimde yönetmeliklerle tespiti uygun görülmüştür.

Taşra teşkilatı

Madde 7. — Kurumun taşra teşkilatı İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri ile sosyal hizmet kuruluşlarından oluşmaktadır. Bu birim ve kuruluşların gerekli görülen yerlerde kurulması öngörülerek, hizmetin yurdun her tarafına yayılması için taşra teşkilatının kurulmasındaki öncelikler idarenin takdirine bırakılmaktadır.

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun teşkili ve toplanması

Madde 8. — Bu maddede Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun çalışmalarına ışık tutmak amacıyla toplumun çeşitli kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun kuruluş ve işleyişine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Kamu kuruluşları ile gönüllü kuruluşların ve bilimsel çalışma ve hizmetleriyle sosyal yardım ve hizmetler alanında temayüz etmiş kişilerin katkıları ön planda tutulmuştur.

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun görevleri

Madde 9. — Bu maddede, Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun, koordinasyon ve işbirliğini esas alan ve hizmetlere ilişkin istişari nitelikteki kararlar alınmasını içeren görevleri belirlenmektedir.

Genel Müdürün yetki ve sorumlulukları

Madde 10. — Bu maddede Kurumun yönetim ve hizmetlerinden sorumlu olacak Genel Müdürün yetki ve sorumluluğunun kapsamı belirlenmekte ve yetki devri açıklanmaktadır.

İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme müdürlerinin yetki ve sorumlulukları

Madde 11. — İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Müdürlüklerinin İl sınırları içindeki sosyal hizmetlere ilişkin uygulamalardan İl Valisi ve Kurum Genel Müdürüne karşı sorumlu olduğu belirtilerek İl Müdürlüklerinin yetki ve sorumlulukları açıklanmıştır.

Atamalar

Madde 12. — Bu madde ile çeşitli kadrolara yapılacak atamaların genel esasları hükme bağlanmaktadır.

BÖLÜM - III

Mali Hükümler

Kurumun gelirleri

Madde 13. — Bu maddede Kurumun çeşitli gelir kaynakları sayılmaktadır. Bu gelir kaynakları katma Bütçeli bir kuruluşun gerektirdiği biçimde oluşturulmuş ve genel bütçenin yanısıra toplumsal kaynaklar ve Kurumun öz gelirlerinin de katkısı belirlenmiştir.

Döner sermaye

Madde 14. — Bu madde ile Korunmaya Muhtaç Çocukların yetiştirilmelerini, sakatların rehabilitasyonlarını, yaşlıların bakım ve boş zamanlarının değerlendirilmesini ve diğer hizmetler ile sosyal faaliyetleri sağlamak üzere hizmetin gereği olarak kurumca gerekli görülen yerlerde döner sermayeli işletmeler kurulacağı öngörülmektedir. Halen mevcut sosyal hizmet kurumlarından bir kısmı döner sermayeli işletme ve atölyelere sahip bulunmakta, elde edilen gelirleri giderlerini karşılamakta önemli bir kaynak olmaktadır. Kurumun kurulması halinde bu işletme ve atölyelerde devredileceğinden ayrıca döner sermayenin sahip olduğu elastikiyetin avantajları da düşünülerek Kurumun döner sermayeli tesisler kurması uygun ve yararlı görülmüştür.

Mali kolaylıklar

Madde 15. — Bu maddede, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun temelde bir hayır kuruluşu olduğu dikkate alınarak sahip olması gerekli vergi, resim ve harçlara ilişkin mali kolaylıklar belirtilmiştir.

BÖLÜM - IV

Çeşitli Hükümler

Tespit ve inceleme

Madde 16. — Sosyal hizmetlerden yararlanacak kişilerin tespiti ve incelemesinde kurumun esas sorumluluğa sahip bulunduğu, zabıta, belediye, memurları ve muhtarların bu konuda kurum görevlileri ile işbirliği yapmalarının zorunlu olduğu hükme bağlanmaktadır.

Korunma kararı

Madde 17. — Bu Maddede korunmaya muhtaç çocuklar hakkında tedbir kararlarının mahkemece alınacağı belirtilmektedir. Korunmaya muhtaç olduğu tespit edilen çocuğun sorumluluğunun Devlete geçmesi nedeniyle yetkili ve görevli mahkemece koruma için tedbir kararının alınmasında zaruret bulunmaktadır. Bu nedenle, korunmaya muhtaç çocuklar için bu özel madde Kanuna konulmuştur.

Ayrıca bu maddede koruma tedbiri alınmasına acil zorunluluk bulunan çocukları, Kurumun mahkeme kararı alınıncaya kadar, uygun görülen hizmet programından yararlandırabileceği hükmü yer almaktadır.

Korunma kararının süresi ve kaldırılması

Madde 18. — Bu madde hükmü gereğince, kurum yetkililerinin teklifi üzerine Korunma Kararlarını kaldırma yolunda çocuk reşit olmadan girişimde bulunabileceği gibi aynı zamanda reşit olduktan sonra da özel durumlar dikkate alınarak korunma kararının devamı hususunda işlemde bulunabilmektedir. Ayrıca, yine bu maddeyle, Kuruma, korunma kararı kalkan çocukların toplum içinde izlenme sorumluluğu da verilmiş bulunmaktadır.

Korunmaya muhtaç çocukların öğretimlerinin sağlanması

Madde 19. — Bu maddede okul çağındaki korunmaya muhtaç çocukların hangi okullarda öğrenimlerine devam edecekleri ve durumları gereğince tanınacak öncelikler belirtilmekte, sürekli bakım ve rehabilitasyona muhtaç durumda bulunmayan ancak kör, sağır, konuşma özürlü, ortapedik ve diğer bedensel sakatlar ile aklî ve ruhi yönden özürlü olup da özel eğitim olanaklarından yararlanma özelliği gösteren sakat çocukların Millî Eğitim Bakanlığınca tesis edilen okullarda eğitim ve öğretimlerinin sürdürüleceği hükmüne bağlanmaktadır.

Mirasın kuruma geçmesi

Madde 20. — Bu maddede kurumlarda bakılanların ölümü halinde, kanunî mirasçıları yoksa, taşınır ve taşınmaz mallarının kuruma intikal edeceği öngörülmektedir.

Haciz, devir ve temlik ayrıcalığı

Madde 21. — Bu madde haciz, devir ve temlik ayrıcalıklarını belirlemekte, Kurumca korunmaya ve yardıma muhtaç aile ve kişilere yapılacak ödemeler ve sağlanacak yardımların haciz olunamayacağı ve başkasına devir ve temlik edilemeyeceği hükmüne bağlanmaktadır.

Dava açma hakkı

Madde 22. — Bu madde ile Birleşmiş Milletler raporları ile Mısır, Seylan ve Japon Kanunlarında da yer alan, kurum yardımlarından yararlanmış kişilere karşı nafaka ile yükümlü olanların haksız olarak kuruma verdiği zararları telafi ve tanzim edici hukukî müeyyideler getirilmiştir.

Kurumun malları

Madde 23. — Bu madde ile Kurumun mallarının Devlet malı sayılacağı belirlenmekte ve Kuruma ait taşınmaz malların satış ve devrinde Maliye Bakanlığının izninin alınması hükmüne yer verilmektedir.

Kurumun teşkilatı bulunmayan yerlerde hizmetin yürütülmesi

Madde 24. — Bu kanunda yazılı görev ve işlerin yerine getirilmesi için gerekli kurum teşkilatının yurt çapını kapsayacak biçimde kurulmasının zaman alacağı düşünülerek, teşkilatlanmanın tamamlanmasına kadar, ihtiyaç duyulan alan ve konularda yurdun her köşesine kadar uzanan bir teşkilat yapısına sahip Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının bu olanağının halen olduğu gibi sosyal hizmetler açısından da işlerlik kazanması ve hizmetin yerine getirilmesinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kurum sembolü

Madde 25. — Tüzel kişiliğe sahip bir kamu kuruluşu hüviyetinde oluşturulması öngörülen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun diğer benzeri kuruluşlarda olduğu gibi bir sembolünün bulunması yararlı görülmüş, özellikle Kurumu oluşturacak kuruluşlardan biri olan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun sembolünün esas alınması benimsenmiştir.

Onurlandırma

Madde 26. — Temel amaç ve görevleri itibariyle bir hayır kuruluşu özelliğinde bulunan Kuruma mad-dî ve manevî yönden büyük hizmet ve katkılarda bulunan özel ve tüzelkişilerin bir yönetmelikle belirlenecek esaslar çerçevesinde onurlandırılması hükme bağlanmakta, böylece, Kuruma yardımcı olunmasında özen-dirici unsurların getirilmesi amaçlanmaktadır.

Sosyal Hizmetler Enstitüsü

Madde 27. — Bu Madde'de 12.6.1959 tarih ve 7355 Sayılı Kanunla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı olarak kurulan ve 1963 yılında 225 sayılı Kanunla Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğüne bağlanan Sos-yal Hizmetler Enstitüsü'nün Kuruma bağlanacağı hükmü yer almakta, böylece sosyal hizmetler alanında uy-gulamanın yanısıra hizmet içi eğitim, inceleme, araştırma, yayın, tanıtma gibi faaliyetlerin hizmetin bü-tünlüğü içinde geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Yönetmelikler

Madde 28. — Bu madde, kanunun uygulanması ile ilgili olarak hizmetlerin ne şekilde yürütüleceği ile yet-kî ve sorumluluklara ilişkin esasları belirleyici yönetmeliklerin çıkarılmasını öngörmektedir.

Yürürlükten kaldırma

Madde 29. — Bu madde ile, Kurumun nüvesini teşkil edecek Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü ile İl Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri ve Türkiye Çocuk Esir-geme Kurumuna ilişkin yürürlükten kalkacak olan yasal hükümlere atıfta bulunulmuş, ikilemlerin önlenmesi amaçlanmıştır.

BÖLÜM - V

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1. — Bu madde ile, Kuruma devredilecek kuruluş, işletme ve bürolar sayılmakta, devir iş-lemeleri hangi esaslar dahilinde gerçekleştirileceği hükme bağlanmaktadır.

Geçici Madde 2. — Bu madde ile, Tasarının kanunlaşması halinde Kurum emrinde istihdam edilecek per-sonele değinilmekte, halen Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü, İl Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri, Çocuk Bakım ve Yetiştirme Yurtları ile Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda çalışan personelin kurulacak Teşkilat'da görev almasına olanak tanınmaktadır.

Geçici Madde 3. — Bu madde ile, Tasarı kanunlaşıp Kurum kurulduğu takdirde, Kurum bütçesinin 1982 yılında Katma Bütçe olarak düzenlenmesinde Maliye Bakanlığı yetkili kılınmakta, böylece yeni malî yıla ka-darki geçiş döneminde hizmetlerin aksamasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

BÖLÜM - VI

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

Madde 30. — Bu maddede, Sosyal Hizmetler Kurumu Kanununun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği hükmüne yer verilmektedir.

Yürütme

Madde 31. — Bu maddede Sosyal Hizmetler Kurumu Kanununu Bakanlar Kurulunun yürüteceği hükmü yer almaktadır.

TC

Danışma Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler
Komisyonu (Sağlık, Çalışma
ve Sosyal Güvenlik)
Esas No. : 1/461
Karar No. : 8

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanun Tasarısını 9.11.1982 tarih ve 3 üncü Birleşiminde görüşen Komisyonumuz; İçtüzüğümüzün 33 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Komisyonunuzdan ilgili maddeler hakkında görüş istemine karar vermiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Zeki ÇAKMAKÇI
Başkan

Mehmet AKDEMİR
Başkanvekil

Feridun GÜRAY
Sözcü

Cavidan TERCAN
Kâtip

Hamdi AÇAN
Üye

Hikmet ALTUĞ
Üye
Toplantıda bulunamadı.

Fikri DEVRİMSEL
Üye

Siyami ERSEK
Üye
Toplantıda bulunamadı.

Vahap GÜVENÇ
Üye

M. Rahmi KARAHASANOĞLU
Üye

Abdurrahman YILMAZ
Üye
Toplantıda bulunamadı.

TC

Danışma Meclisi
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 1/461 - Z - 441
Karar No. : 13

19 Ocak 1983

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.11.1982 gün ve Karar No. : 8 sayılı yazınız :

«Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı» Komisyonumuzda incelenerek görüşülmüştür.

Tasarı ile ilgili Komisyonumuz raporu ve kabul edilen metin ilişik olarak gönderilmiştir.

Bilgilerinize saygı ile arz olunur.

Selçuk KANTARCIOĞLU
Millî Eğitim Komisyonu Başkanı

Milli Eğitim Komisyonu Raporu

TC

Danışma Meclisi

Milli Eğitim Komisyonu

Esas No. : 1/461

Karar No. : 13

19 Ocak 1983

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

«Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı» Komisyonumuzca, bir alt komisyon kurularak gerekli inceleme ve araştırma yaptırdıktan sonra üç birleşimde ele alınmıştır. Toplantıya Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı temsilcileriyle Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanı katılmış ve tasarıda;

1. Yeni Anayasamızın «İnkılâp Kanunlarının Korunması» başlıklı 174 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan, 3 Mart 1340 tarih ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanununun «Türkiye dahilindeki bütün müessesatı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekâletine merbuttur.» hükmünü belirten 1 inci maddesine aykırı durumun olup olmadığı,

2. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 18, 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri ile çelişkili bir durum ortaya çıkıp çıkmadığı,

3. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3 ve 12 nci maddelerinin ihlal edilip edilmediği,

4. 743 sayılı Türk Medenî Kanununun 273 ve 274 üncü maddeleri, 1117 sayılı Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kanunu, 1475 sayılı İş Kanunu 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının teşkilat kanunlarının genel durumları ve konu ile ilgili hükümleri gözden geçirilerek aşağıda açıklanan hususlarda gerekli değişiklikler yapılmıştır.

1. Tasarının bölüm 1 başlığında noksan olan «kuruluş» kelimesi eklenerek başlık, maddeler başlığına uygun bir hale getirilmiş, (Amaç, Kuruluş, Kapsam ve Tanımlar) şekline sokulmuştur.

2. Tasarının 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında «terimlerin» kelimesinden sonraki «bu» tasarıdan çıkarılmış, (c) fıkrasındaki «neden» kelimesi «sebeup» olarak değiştirilmiş, (e) fıkrasında «içinde» kelimesinden sonra cümle «yürüten kuruluşlardır.» şeklinde düzeltilmiştir.

3. Tasarının 4 üncü maddesinin (f) fıkrasının 2 nci bendi başına aşağıdaki ifade eklenmiştir :

«222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa, 625 sayılı Özel Öğretim Kanunu ek ve değişikliklerine ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununa aykırı olmamak üzere, Kamu....»

4. Tasarının 7 nci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Kurumun taşra teşkilatı her il merkezinde kurulacak ve halen mevcut İl Sağlık ve Sosyal Yardım müdürlüklerine bağlanacak müdür yardımcısı statüsünde il Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme başkanlıkları ile il Sosyal Hizmet kuruluşlarından oluşur.»

5. Tasarının 8 inci maddesinin 7 satırındaki «Müdürü» ve «Kızılay» kelimeleri arasındaki virgöl kaldırılmış yerine «ile» kelimesi eklenmiştir.

6. Tasarının 10 uncu maddesinin 1 inci satırının sonundaki «Genel» kelimesinden önce «Zaruret halinde» ifadesi eklenmiştir.

7. Tasarının 11 inci maddesinin başlığındaki «Müdürlerin» yerine «Başkanların» ve maddenin 1 inci fıkrasındaki «Müdürleri» yerine «Başkanları» şeklinde değiştirilmiştir. Üçüncü satırındaki «İşlemlerden» sonra cümle aşağıdaki şekle sokulmuştur :

«Vali'ye ve Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlerine ve Genel Müdüre karşı sorumludur»,

8. Tasarının 12 nci maddesinin 5 inci satırındaki «Müdürleri» kelimesi «Başkanları» şeklinde değiştirilmiştir.

9. Tasarının 16 ncı maddesindeki iki fıkra arasına aşağıdaki fıkra konulmuş böylelikle ikinci fıkra üçüncü fıkra olmuştur.

«Kurum bu görevini kapsamına girenler için 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa uygun bir şekilde yürütür.»

10. Tasarının 19 uncu maddesinin başlığına «çocukların» kelimesinden sonra «eğitim ve», aynı şekilde maddenin birinci satırındaki «çocukların» kelimesinden sonra da «Eğitim ve» ifadesi eklenmiş ikinci satırdaki «edilmeleri» kelimesinden sonra «430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanununa ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun hükümlerine aykırı olmamak üzere Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun bir şekilde», cümlecığı eklenmiş, beşinci satırındaki «tahsil» kelimesi «öğrenim» şeklinde değiştirilmiştir.

11. Tasarının 27 nci maddesinin üçüncü satırındaki «düzenlemek» kelimesi «düzenlemede» şeklinde değiştirilmiştir.

12. Tasarının Geçici 2 - a) maddesinin üçüncü satırındaki «yürüten» kelimesinden sonra aşağıdaki ifade ile cümle tamamlanmıştır.

«Tüm görevliler ile personel, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde aksine talepte bulunmadıkları takdirde, kadroları ile birlikte Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna devredilir.»

Aynı maddenin (b) fıkrasının beşinci satırındaki «aşmamak» kelimesinden sonra «ve memurluğa girişteki sınav şartı aranmaksızın» ifadesi eklenmiş, «şartıyla» kelimesi cümleden çıkarılmıştır.

13. Tasarının Geçici 3 üncü maddesindeki 1982 yılları «1983» olarak düzeltilmiştir.

14. Tasarının 31 inci maddesine «Kanunu» kelimesinden sonra «Hükümlerini» kelimesi eklenmiştir. Raporumuz Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığına sunulur.

Selçuk KANTARCIOĞLU
Başkan

Mahir CANOVA
Başkanvekilli

Muzaffer ENDER
Sözcü

Zeki YILDIRIM
Kâtip

Ethem AYAN
Üye

Halil AKAYDIN
Üye

İhsan GÖKSEL
Üye

Nihat KUBİLAY
Üye

M. Utkan KOCATÜRK
Üye

Bekir TÜNAY
Üye

Nermin ÖZTUŞ
Tümü üzerinde
Söz hakkım saklıdır.
Üye

TC
Danışma Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler
Komisyonu
Esas No. : 1/461

27 Aralık 1982

BÜTÇE VE PLAN KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuz «Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanun Tasarısı» hakkında İçtüzüğü-müzün 33 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Komisyonu nuzdan ilgili maddeler hakkında görüş istemine karar vermiştir.

Gereğini arz ederim.
Saygılarımla.

Zeki ÇAKMAKÇI
Sağlık ve Sosyal İşler
Komisyonu Başkanı

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

TC

Danışma Meclisi

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No. : 1/461

Karar No. : 118

24 Ocak 1983

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27.12.1982 gün ve 1/461 sayılı yazınız.

İlgi yazınızla, İçtüzüğümüzün 33 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Komisyonumuzun görüşüne ihtiyaç duyulduğu bildirilen «Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı» ve gerekçesi, Komisyonumuzun 25 - 27 Ocak 1983 tarihleri arasında yapılan üç birleşiminde, Hükümet temsilcilerinin de katılmasıyla görüşülmüştür.

Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde, mezkûr tasarının kanunlaşmasıyla Çocuk Esirgeme Kurumunun faaliyetine son verildiği ve bu sebeple tasarı başlığından çıkarılması gerektiği üyelerimizce belirtilmiş ve tasarı başlığı «Sosyal Hizmetler Kurumu Kanunu Tasarısı» olarak değiştirilmiştir.

Tasarının Komisyonumuzu ilgilendiren maddelerinin görüşülmesine geçildiğinde, Kurumun amaç ve kuruluşunu düzenleyen 1 inci madde yeniden redaksiyona tabi tutulmuş, «Görev ve Teşkilat» başlığı altında Kurumun görevlerini düzenleyen 4 üncü maddenin (b) fıkrası metnindeki tasarı amacının, korunmaya ve bakıma muhtaç çocukların yalnız korunmalarını, bakımlarını ve rehabilitasyonlarını değil aynı zamanda yetiştirilmesini de sağlamak olduğundan, «korunması, bakımı» ibaresine «yetiştirilmesi» ibaresi de eklenmiş, aynı maddenin (f) fıkrasında bulunan «Belediyeler, İl Özel İdareleri» ibaresi, «Gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri» ibaresi içerisinde geçtiğinden, fıkra metninden çıkartılmıştır.

Kurumun teşkilatını düzenleyen 5 inci maddeden, «Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu ve Sosyal Hizmetler Enstitüsü» ibaresi çıkartılmış, merkez teşkilatını düzenleyen 6 ncı madde; «yönetim ve destek birimleri» ibaresine bir açıklık getirmediğinden ve genel müdür yardımcılarının sayısına herhangi bir sınırlama konulmadığından, yeniden düzenlenerek genel müdür yardımcısı sayısı 3 olarak belirtilmiş ve merkez teşkilatına bağlı Aile ve Çocuk Hizmetleri, Yaşlı Hizmetleri, Sakatların Korunması ve Rehabilitasyonu, Genel Sosyal Hizmetler, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon, Eğitim, Yayın ve Halkla İlişkiler, Destek Hizmetleri, Personel ve İdare İşler Daireleri ile Teftiş Kurulu ve Hukuk Müşavirliği anabirimlerinin kurulması benimsenmiştir.

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun teşkili, toplanması ve görevlerini düzenleyen 8 ve 9 uncu maddeler; bu Kurulun yetkileri ve oluşma biçimi açısından, resmî bir organ olarak kurulmasının pratikte bir yarar sağlamayacağı, özellikle üyelikleri belli mevkileri işgal edenlerin şahıslarıyla sınırlandırılmış bir kurulun işleyişinin birtakım güçlükler doğuracağı, kaldı ki Sosyal Hizmetler Kurumunun istişare ihtiyacının devamlı bir organ oluşturulmadan da karşılanabileceği gerekçeyle tasarı metninden çıkartılmıştır.

Tasarının, Taşra Teşkilatını düzenleyen 7 nci maddesi ile İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme müdürlerinin yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 10 ve 11 inci maddeleri, tasarı başlığında yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Atamalar başlığı altında bulunan 12 nci maddede sayılan görevlilerden «Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü» ibaresi çıkartılmış ve 10 uncu madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Kurumun gelirleri ile ilgili 13 üncü maddenin (a) fıkrası «Genel bütçeden yapılacak hazine yardımı» olarak değiştirilmiş, (h, ı, j, k, l) fıkrası ise vergi ve resim niteliğinde olduğundan, maddeden çıkartılmıştır.

Döner sermaye ile ilgili 14 üncü maddesinden, «Bu sermaye gerektiğinde Bakanlar Kurulu kararıyla 5 katına artırılabilir» cümlesi çıkartılmış, malî kolaylıkları düzenleyen 15 inci maddede sayılan muafiyetlere «yardım» ibaresi de eklenerek, yeniden düzenlenmiştir.

Sosyal Hizmetler Enstitüsünün Kuruma bağlanmasını öngören 27 nci madde tasarıdan çıkartılmış, yönetmeliklerle ilgili 28 inci madde ise, yapılan değişikliklerle 25 inci madde olarak korunmuştur.

Yürürlükten kaldırılan hükümleri düzenleyen 29 uncu madde, madde metninde belirtilen «Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde faaliyetini sürdürecektir» ibaresinin, hukuk yönünden iltibasa yol açacak nitelikte olduğunun, şayet bu ifade Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun hukukî varlığının sona erdirilmesi anlamını taşıyorsa; bu takdirde özel hukuk alanında faaliyet gösteren bir özel hukuk tüzelkişisinin varlığına bir yasama tasarrufu ile son verilmesinin hukuk sistemi açısından ortaya çıkabilecek sorunların etraflica tezekkür edilmesinin zorunlu bulunduğu Komisyonunuzca dikkate alınmasının yerinde olacağı sonucuna varmıştır.

Geçici hükümler bölüm başlığı altında bulunan 1 ve 2 nci geçici maddeler yapılan değişikliklerle, 3 üncü geçici madde ise yeniden düzenlenerek kabul edilmiştir.

Bilgilerinize arz olunur.

Tandoğan TOKGÖZ

Başkan

Orhan BAYSAL

Başkanvekili

İmzada bulunamadı.

Cemil ÇAKMAKLI

Sözcü

Bahtiyar UZUNOĞLU

Kâtip

İmzada bulunamadı.

Mustafa ALPDÜNDAR

Üye

Muhsin Zekâi BAYER

Muhalefet şerhim vardır.

Üye

M. Nedim BİLGİÇ

Söz hakkım saklıdır.

Üye

Recai DİNÇER

Üye

İmzada bulunamadı.

Ahmet Senvar DOĞU

Söz hakkım saklıdır.

Karşı oy yazım eklidir.

Üye

Ayhan FIRAT

Söz hakkım saklıdır.

Üye

Abdurrahman Ali GİRMEN

Üye

İzinli

İbrahim GÖKTEPE

Karşı oy yazım eklidir.

Üye

Özer GÜRBÜZ

Karşı oy yazım eklidir.

Söz hakkım saklıdır.

Üye

Hayati GÜRTAN

Üye

Turgut KUNTER

Üye

Necmettin NARLIOĞLU

Üye

Ertuğrul Zekâi ÖKTE

Üye

Tülay ÖNEY

15 inci maddede söz hakkım saklıdır.

Üye

Salih Necdet ÖZDOĞAN

29 uncu maddede söz hakkım saklıdır.

Üye

Evliya PARLAK

Tümü ve maddeleri üzerinde söz hakkım saklıdır.

Üye

Muzaffer SAĞIŞMAN

Üye

İbrahim ŞENOCAK

Üye

Turgut TAN

Söz hakkım saklıdır.

Üye

M. Ali Öztürk TEKELİ

Üye

Türe TUNÇBAY

Üye

Cahit TUTUM

Tümü ve maddeleri üzerinde söz hakkım saklıdır.

Üye

Şadan TUZCU

Üye

Not : Komisyonumuzu ilgilendiren maddelerle ilgili metin ekte sunulmuştur.

KANUN TASARISINDAKİ 27 NCİ MADDEYE GÖRE SOSYAL HİZMETLER ENSTİTÜSÜNÜN TASARIDAN ÇIKARILMAMASI İÇİN GEREKÇELİ MUHALEFET ŞERHİ

Ülkemizde sosyal hizmetler alanında eğitim, araştırma, yayın faaliyetlerini yerine getirmek ve bu alanda görüş geliştirmek amacıyla 1959 yılında 7355 sayılı Kanunla Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmuş ve bugüne kadar büyük ve yararlı hizmetler göstermiştir.

Günümüzde benzeri ulusal kuruluşlar «Sosyal Araştırma Enstitüleri», «Sosyal Hizmetler Eğitim ve Araştırma Merkezleri» gibi çeşitli isimler altında birçok ülkede çalışmalar yapmaktadır. Bu tür ulusal kuruluşların yanısıra Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma Programı çerçevesi içinde dünyanın çeşitli bölgelerinde bölgesel Sosyal Refah Eğitim ve Araştırma merkezlerinin kurulması yönünde yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Bu merkezlerde özellikle bölgesel düzeyde tecrübe alış veriş, ortak araştırma projeleri, personel yetiştirme ve hizmet içi eğitim programlarına yer verilmektedir. Bu uygulamalara paralel olarak, Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Bölgesi Sosyal Refah Eğitimi ve Araştırma Merkezi 1974 yılında Viyana'da faaliyete geçerek sosyal yardım ve sosyal hizmetler alanında uluslararası nitelikteki çalışmalara başlamıştır. Diğer uluslararası kuruluşların yanısıra, bugüne kadar Sosyal Hizmetler Enstitüsünce Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü kararıyla, ilişkiler geliştirmeye çalışılmıştır. Sosyal Hizmetler Enstitüsü kaldırıldığı takdirde bu ilişkiler icraatçı bir özelliğe sahip Sosyal Hizmetler Kurumu vasıtasıyla geliştirilmesi söz konusu olacaktır ki bunun da uluslararası ilişkiler ve araştırmanın bilimsel niteliği bakımından isabetli bir uygulama yapamayacağı açık bir gerçektir.

Türkiye'de sosyal hizmetler alanında icraata bir kuruluşun yanısıra bilimsel araştırma ve incelemeleri yerine getirmek, eğitim ve gerekli personelin yetiştirilmesinde etkili olabilecek, sosyal hizmetlere ilişkin konularda bilgi birikimini sağlayacak ve yayın hizmetlerini yürütmek bir ihtisas kurumuna ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle Sosyal Hizmetler Enstitüsünün varlığının kanun tasarısındaki 27 nci maddede muhafaza edilmesini gerekli görmekteyim.

Muhsin Zekâi BAYER
Danışma Meclisi
İstanbul Üyesi

KARŞI OY YAZISI

Ülkemizde, sosyal hizmetlerin bir elden koordine edilmesi lüzumlu ve yararlıdır. Bu hizmetler üzerinde Devletin sıkı bir denetimi de şarttır. Ancak, gerek koordinasyon, gerekse denetim gönüllü sosyal hizmetleri ortadan kaldırmamalı ve gelişmesini engellememelidir.

Gönüllü sosyal hizmetlerin, tasarıda olduğu şekilde devletleştirilmesi bu tür hizmetlerin gelişmesini engeller. Hayır kurumu olmaktan çıkarır. Her şey Devletten beklenir hale gelir.

Çocuk Esirgeme Kurumunun kusurları ve eksikleri olabilir, olmuştur ve bazı kusurlarını bütün kamuoyu üzümlere görmüştür. Bunda, bu Kurum kadar, Umumi Hıfzıssıhha Kanununun denetleme hükümlerini işletmemiş olan Bakanlığın da kusuru olduğu açıktır. Şimdi, bu iki kusurludan birincisinin varlığına son vererek herşeyi ikinci kusurluya teslim etmeyi çıkar yol olarak göremiyoruz.

Kusurlu olan bu tür kurumların varlığına son vermek veya devletleştirmekten ziyade onları çalışır duruma getirecek organ ve heyetlere kavuşturmanın ve sıkı bir denetim altında bulundurmağın daha gerçekçi bir yol olduğu görüşündeyiz.

Çocuk Esirgeme Kurumunun hukukî varlığına bu şekilde son verilmesinin hukukun genel prensipleri ile bağdaşmadığı düşüncesindeyiz.

Bu sebeplerle, tasarının Çocuk Esirgeme Kurumu ile ilgili hükümlerine karşıyız.

İbrahim GÖKTEPE

A. Senvar DOĞU

Özer GÜRBÜZ

Danışma Meclisi

(S. Sayısı : 349)

BÜTÇE - PLAN KOMİSYONU METNİ

Sosyal Hizmetler Kurumu Kanunu Tasarısı

BÖLÜM - I

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kuruluş

MADDE 1. — Sosyal yardım ve hizmetlere ilişkin esasları tespit etmek ve bu esaslar çerçevesinde hizmetlerin etkili ve kapsamlı olarak bir bütün halinde ve belirli standartlarda uygulanmasını sağlamak ve yürütmek amacıyla, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı kamu tüzelkişiliğine sahip, katma bütçeli Sosyal Hizmetler Kurumu kurulmuştur.

Kurumun merkezi Ankara'dadır.

Kapsam

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonu muzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen kavram ve terimlerin bu Kanuna göre tanımları :

a) Sosyal hizmetler : Kişi ve ailelerin bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanmasında, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesinde, insan kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sosyal refahlarının sağlanmasında yardımcı olmak amacıyla yapılan sistemli ve programlı hizmetlerdir.

b) Korunmaya Muhtaç Çocuk : Beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsî güvenlikleri tehlikede olup; ana ve babasız, ana ve babası belli olmayan, ana ve babası tarafından terkedilen, ana ve babası tarafından ihmal edilen ve korunmasız kalan; fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuktur.

c) Muhtaç Sakat : Bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerinde belirli bir oranda fonksiyon kaybına neden olan organ yokluğu veya bozukluğu sonucu normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olup korunmaya, yardıma, bakım ve yetiştirilmeye muhtaç kişidir.

d) Muhtaç Yaşlı : Sosyal veya ekonomik yönden yoksunluk içinde olup korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç yaşlı statüsündeki kişidir.

e) Sosyal Hizmet Kuruluşları : Bu Kanun kapsamı içindeki sosyal yardım ve hizmete muhtaç kişi ve ailelere ilişkin uygulamaları doğrudan veya ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği içinde yürütmek üzere kurulmuş bulunan kuruluşlardır.

f) Kurum : Bu Kanunda geçen Sosyal Hizmetler Kurumu «Kurum» deyimini ile ifade edilmiştir.

BÖLÜM - II

Görev ve Teşkilat

Görevler

MADDE 4. — Kurumun görevleri şunlardır :

a) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili esasları sosyal hizmetler politikası ve hedeflerine uygun olarak tespit etmek, çalışma plan ve programlarını hazırlamak, uygulamak ve bu konuda ilgili bakanlık ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.

b) Öncelikle korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç çocuk, sakat ve yaşlıları tespit etmek, bunların korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve rehabilitasyonlarını sağlamak üzere gerekli hizmetleri yürütmek; bu hizmetler için uygun kuruluşlar kurmak ve işletmek; hizmet için gerekli personeli bu hizmete elverişli kişiler arasından seçmek, eğitmek, yetiştirmek, çalışma esaslarını ve sorumluluklarını belirlemek ve ilgili alanlarda görevlendirmek,

c) Çalışan ana ve babalar ile yurt dışındaki işçilerin çocuklarının bakımı ve korunmasını sağlamak amacıyla gündüzlü veya yatılı kuruluşlar kurmak ve işletmek,

d) Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını asgarî düzeyde dahi sürdürmekte güçlük çeken kişi ve ailelere kaynakların yeterliği ölçüsünde aynı ve nakdî yardımlarda bulunmak amacıyla gerekli hizmet ve programları geliştirmek ve uygulamak,

e) Kurum görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak amacıyla halkın gönüllü katılımını sağlamak ve organize etmek; toplumun örf ve âdetlerine göre yapacağı yardım ve bağışlara ilişkin programlar geliştirmek ve yürütülmesini sağlamak, bu amaçla ilgili kamu ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapmak, yardımda bulunmak isteyen kişi ve kuruluşlara yol göstermek.

f) Gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerince kurulacak sosyal hizmet kuruluşlarının açılış izni, personel standartları ve işleyişlerine ilişkin kuralları tespit etmek, onaylamak, denetimlerini yapmak ve kurallara uymayanların faaliyetlerini durdurmak.

Kamu kuruluşlarınca açılacak sosyal hizmet kuruluşlarının personel ve hizmet standartlarını tespit etmek, ilgili bakanlık ve kuruluşlarla işbirliği içinde denetimlerini yerine getirmek.

g) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili alanlarda araştırma, yayın ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak; uluslararası düzeyde sosyal hizmet uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve işbirliğinde bulunmak.

h) Toplumun değişen ihtiyaçlarına göre sosyal hizmetler alanına giren diğer görevleri yerine getirmek.

Kurumun teşkilatı

MADDE 5. — Kurum, bir genel müdürün yönetiminde, bu Kanunda yazılan görevlerin yerine getirilmesini sağlayacak şekilde, merkez ve taşra teşkilatından oluşur.

Merkez teşkilatı

MADDE 6. — Kurumun merkez teşkilatı, bir genel müdür yönetiminde, üç genel müdür yardımcısı ile bu Kanunda yazılı görevleri yerine getirmek için gerekli aşağıda ad ve görevleri yazılı anabirimlerden oluşur.

a) Aile ve Çocuk Hizmetleri Dairesi :

Aile refahı hizmetleri; korunmaya muhtaç çocukların tespiti, korunma altına alınması, bakımı, yetiştirilmesi ve toplum içinde izlenmesi ile ilgili her türlü hizmetleri; çalışan ana ve babalar ile yurt dışındaki işçilerin çocuklarının bakımı ve korunmasını sağlamak üzere kreş ve gündüz bakımevi ile yatılı hizmetleri geliştirmek ve yürütmekle görevlidir.

b) Yaşlı Hizmetleri Dairesi :

Korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç yaşlılarla ilgili her türlü sosyal hizmetleri oluşturmak ve yürütmekle görevlidir.

c) Sakatların Korunması ve Rehabilitasyon Dairesi :

Sakat kimselerin korunması, bakımı ve rehabilitasyonuna ilişkin hizmetleri geliştirmek ve yürütmekle görevlidir.

d) Genel Sosyal Hizmetler Dairesi :

Yoksullara aynı ve nakdî yardımlarda bulunmak amacıyla, gerekli sosyal yardım, hizmet ve programlarını geliştirmek ve yürütmek; halkın kurum hizmetlerine gönüllü katkı ve katılımını sağlamak ve organize etmek; kamu ve gönüllü kuruluşların sosyal hizmetler alanındaki çalışmalarında işbirliği ve koordinasyonu sağlamada yardımcı olmak; uluslararası düzeydeki sosyal hizmet uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve uluslararası sosyal hizmet vakalarına ilişkin çalışmalar ile Kurumun yabancı ülkelerle olan ilişkilerini yürütmek; ve toplumun değişen ihtiyaçlarına göre geliştirilecek sosyal hizmetler alanına giren diğer görevleri yerine getirmekle görevlidir.

e) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi :

Sosyal hizmetler alanına giren konularda inceleme ve araştırmalar yapmak, uygulamalara ilişkin istatistikî bilgileri toplayıp değerlendirmek; bu alandaki standart ve esasları tespit etmek; birimler arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak; çalışma planları ve programları ile Kurum bütçesini ve yatırım program-

larını planlamak, değerlendirmek ve izlemek; sosyal hizmetlere ilişkin konularda görüş oluşturmak ve bildirmekle görevlidir.

f) Eğitim, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi :

Sosyal hizmetler alanındaki uygulamaları yerine getirecek personelin yetiştirilmesi, eğitilmesi ve bilgi düzeylerinin yükseltilmesi için gerekli programları geliştirmek ve uygulamak, kurslar açmak, hizmet içi eğitim programlarını oluşturmak ve yürütülmesini sağlamak; sosyal hizmetler alanına giren konularda toplum bilincinin geliştirilmesi ve toplumun eğitilmesi için gerekli uygulamaları yerine getirmek; sosyal hizmetlerle ilgili yayın ve tanıma faaliyetleri ile halkla ilişkileri yürütmekle görevlidir.

g) Destek Hizmetleri Dairesi :

Merkez ve taşra teşkilatının her çeşit araç, gereç ve malzeme ihtiyacının karşılanması, dağıtımı, bakım ve onarımının sağlanması ve envanterinin çıkartılması; inşaat, bina onarımı ve emlak işlerinin yürütülmesi ile görevlidir.

h) Personel ve İdarî İşler Dairesi :

Kurum personelinin her türlü özlük ve sicil işleri ile tayin işlemlerini yürütmek; Kuruma gelen bütün evrak vesaireyi teslim almak, kaydetmek ve usulünce yerlerine dağıtmak, Kurumdan çıkan evrakı da aynı şekilde yerlerine göndermek; Kurumun evrak deposu ve arşiv işlerini düzenlemek ve muhafaza etmek ve diğer idarî işleri yerine getirmekle görevlidir.

ı) Teftiş Kurulu :

Teftiş Kurulu ve müfettişler doğrudan doğruya Genel Müdüre bağlı olup onun adına, Kurumun temel görev ve sorumlulukları çerçevesinde sosyal hizmet kuruluşlarının işleyiş, yönetim, bütçe ve personeline ait her türlü konuda teftişini yapmakla görevlidir.

İ) Hukuk Müşavirliği :

Kurumun hukuk işlerini yürütmek, gerektiğinde Kurum hizmetlerine ilişkin hukukî konularda görüş oluşturmak ve tavsiyelerde bulunmakla görevlidir.

Taşra teşkilatı

MADDE 7. — Kurumun taşra teşkilatı her il merkezinde kurulacak il sosyal hizmetler müdürlükleri ile sosyal hizmet kuruluşlarından oluşur.

Kurum, tespit edeceği önceliklere göre gerekli görülen yerlerden başlayarak taşra teşkilatının kuruluşunu tamamlar.

Genel Müdürün yetki ve sorumlulukları

MADDE 8. — Bu Kanunda yazılı görevler Genel Müdür tarafından yürütülür. Genel Müdür bu işlerin yürütülmesinin ve Kurumun temsil yetkisini uygun göreceği görevlilere devredebilir. Ancak bu husus Genel Müdürün sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İl Sosyal Hizmetler müdürlerinin yetki ve sorumlulukları

MADDE 9. — İl sosyal hizmetler müdürleri, kendilerine bağlı il teşkilatının amiri ve Genel Müdürlüğün temsilcisi olup, il sınırları içindeki uygulama ve işlemlerden il valisi ve Genel Müdüre karşı sorumludur.

Atamalar

MADDE 10. — Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının inhası üzerine müşterek kararla Teftiş Kurulu Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire başkanları ve müfettişler, şube müdürleri ve il sosyal hizmetler müdürleri Genel Müdürün teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının onayı ile atanırlar. Bunun dışında kalan uzman ve memurlar ile tüm görevlilerin atama, terfi ve nakilleri Genel Müdür tarafından yapılır.

Muhasebe ve Bütçe Dairesi Başkanı ile Döner Sermaye Saymanı Maliye Bakanlığınca atanır.

BÖLÜM - III

Mali Hükümler

Kurumun gelirleri

MADDE 11. — Kurumun gelirleri şunlardır :

- a) Genel bütçeden yapılacak hazine yardımı,
- b) Kuruma ait taşınır veya taşınmaz mallardan elde edilecek her çeşit gelirler,
- c) Kurum tarafından veya Kurum yararına başka kuruluşlar ya da gerçek ve tüzelkişilerce düzenlenecek sosyal faaliyetler ile her türlü teşebbüs gelirleri,
- d) Gerçek ve tüzelkişilerle uluslararası kuruluşlar tarafından Kuruma yapılacak aynı ve nakdi taşınır ve taşınmaz her çeşit bağışlar ve bunların gelirleri,
- e) 26.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 103 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca belediyelerce yapılacak yardımlar,
- f) İl özel idarelerince bütçe imkânlarına göre yapılacak yardımlar,
- g) Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna kanun, tüzük ve kararnamelerle verilmiş; kurban derisi, fitre, zekât toplama ve bunlara ilişkin paylar ile her türlü hakların kullanımı suretiyle elde edilecek gelirler,
- h) Kanunla kurulmuş olan Spor - Toto, Millî Piyango gibi şans oyunları tertip eden kuruluşların hâsılatlarının % 1'inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,
- ı) Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde düzenlenen fuar, festival ve sergilere giriş biletlerine, Bakanlar Kurulunca tespit edilen miktarda yapıştırılacak sosyal yardım pulu gelirleri,
- j) Döner sermaye gelirleri,
- k) Faiz gelirleri ile diğer her çeşit gelirler.

Döner sermaye

MADDE 12. — Sosyal Hizmetler Kurumuna, bu Kanunda öngörülen temel ve sürekli görevlere bağlı olarak ortaya çıkan üretim ve hizmet işlemlerini sürdürebilmek için gerekli yerde ve sayıda döner sermaye işletmesi kurmak amacıyla 1 milyar lira nakit sermaye tahsis edilmiştir.

Döner sermaye, Kurum bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerle, aynı yardımlar, döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar, bağış ve yardımlardan oluşur.

Bağış ve yardımlar tahsis olunan sermaye ile sınırlı olmaksızın tahsis olunan sermaye tutarına eklenir.

Döner sermayeye verilecek malların bedeli tahsis olunan sermayeye mahsup edilir.

Döner sermaye işlemleri, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa tabi değildir.

Döner sermayenin hangi alan ve kuruluşlarda kurulacağı ile işletilmesine, hesap usullerine, alım - satım işlemlerine ilişkin kurallar Maliye ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte düzenlenecek bir yönetmelikle belirtilir.

Döner sermayenin işletilmesinden doğan kârlar, ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye tutarına ulaşmaya kadar döner sermayeye eklenir. Ödenmiş sermaye bu tutarı bulduktan sonra kârlar, izleyen mali yılın 4 üncü ayı sonuna kadar katma bütçeye gelir kaydedilmek üzere Kurum Saymanlığına yatırılır. Süresinde saymanlığa yatırılmayan kârlar döner sermayenin ita amiri ile sorumlu saymanından veya bu görevleri yürütenlerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil olunur.

Döner sermaye ile yapılan işlerden doğan gelir ve giderler için mali yılı izleyen 4 ay içinde düzenlenecek bilanço ve ekleri, gelir ve gider belgeleri ile birlikte Sayıştay Başkanlığına; bilanço ve eklerinin onaylı birer örnekleri de aynı süre içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Döner sermaye için belirtilen iş ve hizmetlere ilişkin giderlerle, yalnız döner sermaye işlerinde çalıştırılacak personelin her türlü giderleri döner sermayeden karşılanır.

Malî kolaylıklar

MADDE 13. — a) Kuruma yapılacak bağış, yardım ve vasiyetler her türlü vergi, (damga resmi dahil) resim ve harçlardan muafıdır. Bağış ve vasiyetlerin kullanılmasında bağış ve vasiyet yapanların koydukları ve kanunlara göre geçerli sayılan kayıtlara ve şartlara uyulur.

b) Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından Kuruma makbuz karşılığında yapılacak nakdî bağışlar, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları hükümlerine göre yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve Kurum kazancından indirilir.

c) Kurumunca hizmetin gereği olarak ithal edilen makine, alet, cihaz, ecza, malzeme ve yayınlar yurt içinde üretimi yapılmamak kaydıyla veya bağış yoluyla gelen aynı cins malzemeler, gümrük vergisi ve buna bağlı vergi, resim ve harçtan muafıdır.

d) Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna kanunlarla verilmiş olan imtiyazlar, Kurum için de aynen uygulanır.

Yönetmelikler

MADDE 25. — Merkez ve Taşra Teşkilatı ile kuruluşların işleyişi, hizmetlerin yürütülüşü ve her türlü yardım ve hizmetlerin kapsamı, hizmetlerin uygulanışı, kimlerin hangi şartlarla nasıl ve ne ölçüde yardım ve hizmetlerden yararlanacağı, yardımların ödeme ve durdurulmasının şekil ve esasları; sosyal yardım pullarının şekli, dağıtımı, bedellerinin tahsili ile diğer gelirlerinin tahsil usul ve esasları, bu konuda kişi ve kurumların görev ve sorumlulukları; kamu kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerine ait sosyal hizmet kuruluşları ile ilgili olarak bu Kanunla Kuruma verilen görevlere ilişkin esaslar çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

MADDE 26. — Tasarının 26 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - V

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1. — Bu Kanunun yayımı tarihinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğüne işletilen veya yatırım programlarında yer alıp halen inşaatları sürdürülen kreş ve gündüz bakımevleri, huzurevleri, rehabilitasyon merkezleri; Devlet yatırım programları çerçevesinde yaptırılmış bulunan ya da kanun yürürlüğe girdiği tarihte inşa edilmekte olan çocuk bakım ve yetiştirme yurtları; iller korunmaya muhtaç çocukları koruma birlikleri ve bunlara bağlı çocuk bakım ve yetiştirme yurtları ile her türlü kuruluşları; örgütleri müfeseh Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun genel merkez, il merkezi, bağımsız şube, şube, bağımsız kol ve kollarına ait tüm büro, müessese ve işletmeleri; bunların döner sermayeleri; tüm taşınır taşınmaz malları, alacak ve borçları ile Kuruma devrolunur.

Devir işlemleri genel hükümlere göre ve mahallî mülki amirnin gözetim ve denetiminde yapılır. Bunlardan Hazine mülkleri dışında kalan tüzelkişilere ait taşınmaz mallar Hazine adına tescil edilerek bedelsiz olarak Kuruma temlik olunur. Devir ve ferağ işlemleri her türlü harç ve vergiden muafıdır.

Kuruma devrolunacak kuruluş ve işletmeler, devir işlemleri tamamlanıncaya kadar mahallî mülki amirlerinin gözetiminde eski mevzuatlarına göre yönetilirler.

Geçici Madde 2. — a) Kuruma devredilen hizmetleri yürüten personelden halen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Korunma ya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerinin mevcut kadrolarında bulunan personel bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde kadroları ile birlikte Sosyal Hizmetler Kurumuna devredilir. Bu şekilde devre dilen kadrolar Başbakanlık Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığına bildirilir.

b) Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda halen çalışmakta olanlardan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda memur statüsü ile göreve devam etmek isteyenlerden durumları memur olmaya elverişli olanlar bu Kanunun yayımından sonraki 3 ay içinde başvurmaları kaydıyla, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derece tavanını aşmamak şartıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve

3 üncü maddeleri hükümleri ve 20.2.1979 tarihli 2182 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunanlar için ayrıca söz konusu Kanun hükümleri ile Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda geçirdikleri hizmetlerinin her yıl bir kademe her 3 yılı bir derece sayılmak üzere derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle ve münhasıran bunlar için Devlet Personel Dairesinin uygun görüşü ve Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile ihdas edilecek memur kadrolarına intibak ettirilerek atanırlar.

Geçici Madde 3. — 1983 Malî Yılı sonuna kadar, devrolunan hizmetlerin aksamadan yürütülmesini sağlamak üzere;

- a) Devrolunan hizmetlerden Genel Bütçe içinde yer alanlarla ilgili harcamalar genel bütçeden,
- b) Koruma birlikleri ile ilgili harcamalar Kurumca belirlenecek yeni esaslar da dikkate alınarak kendi bütçelerinden,
- c) Çocuk Esirgeme Kurumundan devrolunan hizmetlerle ilgili harcamalar Kurumca belirlenecek yeni esaslar da dikkate alınarak mevcut muhasebe ve bütçeleme esaslarına göre;

Harcamaya devam olunur. Yıl içinde elde edilecek her türlü gelirin 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 55 inci maddesine göre genel bütçe içinde kullanımı sağlanır.

MADDE 30. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

T. C.

Danışma Meclisi

24 Şubat 1983

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu

Esas No. : 1/461

Karar No. : 15

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuza havale edilen, «Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı» Maliye, Millî Eğitim, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı temsilcilerinin de katılımıyla Komisyonumuzda görüşülmüştür.

Tasarı; sosyal hizmetler alanında götürülen hizmetlerin nitelik ve nicelik yönünden yetersiz, kapsam açısından dar ve tüm nüfusa hitap etmekten uzak bulunduğundan «Sosyal Refah Devleti» anlayışına uygun olarak sosyal hizmetler alanında faaliyet gösterecek yeni bir kuruluş oluşturmakta ve karşı karşıya bulunan ihtiyaç ve sorunların giderilmesi için gerekli düzenlemeleri öngörmektedir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde, tasarıda mevcut Çocuk Esirgeme Kurumunun varlığına ve işleyişine son verilmesiyle ilgili hükümler üzerinde durulmuştur. Bir özel hukuk tüzelkişiliğinin varlığına yasayla son vermenin hukukun temel ve genel ilkelerine aykırı olduğu hususu Komisyonumuzca da oybirliği ile kabul edilmiştir. Ancak, Çocuk Esirgeme Kurumunun 1630 sayılı Dernekler Kanununun 59 uncu maddesine göre tüzüğü Bakanlar Kurulunca onanmış ayrıcalıklı bir kuruluş olduğundan ve ayrıca 4.5.1981 tarih ve 51 sayılı Millî Güvenlik Konseyi kararıyla anılan kurumun tüm örgüt ve organları feshedilerek hizmetlerinin yürütülmesi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bırakıldığından, Çocuk Esirgeme Kurumunun yeniden bir yasayla kurulup kurumsatırılmasının özel hukuk tüzelkişiliğinin yasayla varlığına son verilemeyeceği hususundaki hukukun genel ve temel ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

Bütçe - Plan ve Millî Eğitim Komisyonlarının görüşlerini de gözönünde tutan Komisyonumuz; görüşmelerinde tasarıyı esas almış tasarıya ilişkin ilave, ek ve değişiklikler aşağıda açıklanmıştır.

1. Tasarının bölüm başlıkları kanun tekniği açısından yeniden düzenlenmiş ve tasarının 1 inci maddesi amacı belirttiğinden, madde kenar başlığı da (Amaç ve Kuruluş) yerine (Amaç) şeklinde düzeltilerek madde kabul edilmiştir.

2. Tasarının 4 üncü maddesi (a), (e), (f), (g) bendlerinin sonlarına virgül konularak ve (b) bendinin birinci cümlesinde geçen (...bakımı) kelimesinden sonra bir virgül konularak (yetiştirilmesi) kelimesinin ilavesi ayrıca (h) bendindeki (getirmek) kelimesi (getirmektir) şeklinde düzeltilerek madde benimsenmiştir.

3. Tasarının (Merkez Teşkilatı) madde kenar başlığı ile düzenlenen 6 ncı maddesi, yönetim ve destek birimlerine bir açıklık getirmediğinden ve genel müdür yardımcılarının sayısına bir sınırlama koymadığından, yeniden düzenlenmiş ve merkez teşkilatına bağlı (Aile ve Çocuk Hizmetleri; Yaşlı Hizmetleri; Sakatların Korunması ve Rehabilitasyonu; Genel Sosyal Hizmetler; Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Eğitim, Yayın ve Halkla İlişkiler; Destek Hizmetleri; Personel ve İdarî İşler Daireleri ile Teftiş Kurulu ve Hukuk Müşavirliği) birimlerinin kurulması benimsenmiş ve madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

4. Tasarının 7 nci maddesinde (Kurumun taşra teşkilatı) ibaresinden sonra bir virgül konularak ve (her il merkezinde kurulacak) ibaresi madde metninden çıkartılarak madde kabul edilmiştir.

5. Tasarının 8 inci maddesinde (Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu) ibaresinden sonra bir virgül konularak, (İmar ve İskân.) ibaresinden sonra (Köy İşleri ve Koop...) ibaresi madde metnine ilave edilerek ve 8 inci maddenin birinci fıkrasında geçen (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının onayı ile seçilecek ile (Sosyal hizmetler alanında temayüz etmiş) ibarelerinden sonra birer virgül konularak madde böylece kabul edilmiştir.

6. Komisyonumuz, tasarının 10 uncu maddesinin ikinci cümlesindeki (yetkisini) kelimesinden sonra bir virgül koyarak maddeyi aynen kabul etmiştir.

7. Tasarının 11 inci maddesindeki kenar başlığın lakı (Müdürlerinin) kelimesi (Müdürünün) şeklinde ve madde metninde (Çocuk Esirgeme Müdürleri, kendilerine) ibaresinde geçen (Müdürleri.) kelimesi (Müdürü.) (kendilerine) kelimesi (kendisine) şeklinde ayrıca (İl Valisi) ibaresinden ise (İl) kelimesi çıkartılarak (Valisi) kelimesi (Vali) şeklinde düzeltilerek madde kabul edilmiştir.

8. Tasarının 13 üncü maddesinin (g) bendinin başına Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu feshedildiğinden (Münfesi) kelimesinin ilavesini; (l) bendindeki (İlan ve reklam bedeli üzerine eklenecek % 5 oranında paylar. Bu paylar.) ibaresinin (paylar. Bu paylar.) ifadelerinin nokta ve virgül ile beraber çıkarılarak yerine (olan ve) ibaresinin konulmasını; (hesap döneminin kapandığı ayı takip eden 3 ay içinde kuruma ödenir) ifadesindeki (ödenir) ibaresi yerine (ödenecek paylar.) ibarelerinin konulmasını; (m) bendindeki (Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde düzenlenen fuar, festival ve sergilere) ifadesindeki (ve) bağlacının çıkarılarak yerine bir virgül (sergilere) kelimesi yerine (sergiler ve benzeri gösteri yerlerine) ibaresinin konulması ve (o) bendindeki cümle sonuna bir nokta konulmasını Komisyonumuz kabul etmiştir.

9. Tasarının 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında döner sermaye işletmesi kurmak amacıyla konulan 1 milyar lira nakit sermaye az bulunarak 2 milyara çıkarılmış ve aynı fıkra da geçen (Bu sermaye gerektiğinde Bakanlar Kurulu kararıyla 5 katına kadar artırılabilir) cümlesi çıkarılarak madde kabul edilmiştir.

10. Komisyonumuz 15 inci maddenin (a) fıkrasında geçen (bağış) kelimelerinden sonra bir virgül koyarak (yardım) kelimelerinin eklenmesini; (c) fıkrasında ki (malzeme ve yayınlar yurt içinde bulunmamak veya üretimi yapılmamak kaydıyla) ibaresindeki (kaydıyla) kelimesi yerine (şartıyla) kelimesinin konulmasını ve ayrıca (veya bağış yoluyla gelen aynı cins malzemeler) kısmının çıkarılmasını ve cümlelerin sonuna «Bu muafiyet hükümleri bağış ve yardım yoluyla gelen aynı cins malzemeler için şartsız olarak uygulanır.» şeklinde bir cümle eklenmesini kabul etmiştir.

11. Tasarının 17 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki (Kurum yaptığı inceleme sonucu) ibaresinden sonra bir virgül ilavesiyle madde aynen kabul edilmiştir.

12. Tasarının 18 inci maddesinin (Korunma kararları genel olarak çocuk reşit olana kadar devam eder) ibaresinden sonra bir nokta ilavesi ve daha sonra gelen (ancak) kelimesi (Ancak) şeklinde düzeltilerek madde kabul edilmiştir.

13. Tasarının 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki (kör, sağır, konuşma özürlü, ortapedik...) ibarelerinde geçen (sağır.) kelimesi virgül ile beraber çıkarılarak yerine (işitme ve) kelimeleri konulmuş, (özürlü) kelimesinden sonra noktalı virgül ilave edilmiş; ayrıca (ortapedik) kelimesi doğru şekli olan (ortopedik) şeklinde düzeltilmiş ve madde böyle kabul edilmiştir.

14. Tasarının 20 nci maddesindeki (kuruma bağlı kuruluşlarda bakılmakta iken kanunî...) ifadesindeki (kanunî) kelimesi çıkarılmak suretiyle madde aynen benimsenmiştir.

15. Tasarının 21 inci maddesinde geçen (...sağlanacak yardımlar başkasına devir ve temlik edilemez, haciz edilemez.) ibarelerinde (devir) kelimesinden sonra gelen (ve) bağlacı çıkarılarak yerine bir virgül ilave edilmiş ve (edilemez,) kelimesi virgül ile beraber çıkarılarak yerine (ve) bağlacı konmuş ve madde bu şekliyle benimsenmiştir.

16. Tasarının 24 üncü maddesinde geçen (... Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilatı ile) ifadesinde (ile) kelimesi çıkarılarak yerine (ve diğer birimleri) ibarelerinin ilavesiyle madde kabul edilmiştir.

17. Tasarının 27 nci maddesinin (... denetimini yapmada) ibaresinde geçen (yapmada) kelimesi (yapmakla) şeklinde düzeltilerek madde aynen benimsenmiştir.

18. Tasarının 28 inci maddesinin son cümlesinde geçen (... Kuruma verilen görevlere ilişkin esaslar) ibaresinden sonra (en geç bir yıl içinde) ibaresi ilave edilerek, madde kabul edilmiştir.

19. Tasarının 29 uncu maddesinde geçen (... Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun işleyişine son verilmiştir.) ibaresinin başına (münfesihi...) kelimesinin ilavesini ve ibarede geçen (...işleyişine...) kelimesi yerine (işleyişine ve varlığına...) ibaresinin ilavesiyle madde kabul edilmiştir.

20. Komisyonumuz; feshedilmiş olan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun devir işlemlerini, işçi statüsünde çalışanların hangi şartlarla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna geçebileceklerini ve görevlerinden ayrılanlara kıdem tazminatları verilmek suretiyle mağduriyetlerinin önlenmesini ayrıca 1983 mali yılı sonuna kadar devrolunan hizmetlerin aksamadan yürütülmesini sağlamak amacıyla tasarının (Geçici Hükümler) bölüm başlığıyla düzenlenen geçici maddelerini yeniden düzenleyerek kabul etmiştir.

21. Komisyonumuz, tasarıda değişiklik yapmadığı maddeler ile yürürlük ve yürütme maddelerini de aynen kabul etmiştir.

Raporumuz gereği için Danışma Meclisi Başkanlığına saygıyla sunulur.

Zeki ÇAKMAKÇI
Başkan

Mehmet AKDEMİR
Başkanvekili

Feridun GÜRAY
Sözcü

Cavidan TERCAN
Kâtip

Hamdi AÇAN
Üye

Hikmet ALTUĞ
Üye
İmzada bulunamadı

Fikri DEVRİMSEL
Üye

Siyami ERSEK
Üye

Vahap GÜVENÇ
Üye

M. Rahmi KARAHASANOĞLU
Üye

Abdurrahman YILMAZ
Üye

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Tasarısı

BÖLÜM - I

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kuruluş

MADDE 1. — Bu Kanunla, sosyal yardım ve hizmetlere ilişkin esasları tespit etmek, hizmetlerin etkili ve kapsamlı olarak bir bütün halinde ve belirli standartlarda uygulanmasını sağlamak amacıyla, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı kamu tüzelkişiliğine sahip, katma bütçeli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kurulmuştur.

Kurumun merkezi Ankara'dadır.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat ve yaşlılara ilişkin refah hizmetleri ile diğer sosyal hizmetleri ve bunlara ait faaliyet ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen kavram ve terimlerin bu Kanuna göre tanımları :

- a) Sosyal Hizmetler : Kişi ve ailelerin bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanmasında, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözülmesinde, insan kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sosyal refahlarının sağlanmasında yardımcı olmak amacıyla yapılan sistemli ve programlı hizmetlerdir.
- b) Korunmaya Muhtaç Çocuk : Beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsî güvenlikleri tehlikede olup; ana ve babasız, ana ve babası belli olmayan, ana ve babası tarafından terkedilen, ana ve babası tarafından ihmal edilen ve korunmasız kalan; fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuktur.
- c) Muhtaç Sakat : Bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerinde belirli bir oranda fonksiyon kaybına neden olan organ yokluğu veya bozukluğu sonucu normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olup korunmaya, yardıma, bakıma ve yetiştirilmeye muhtaç kişidir.
- d) Muhtaç Yaşlı : Sosyal veya ekonomik yönden yoksunluk içinde olup korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç yaşlı statüsündeki kişidir.
- e) Sosyal Hizmet Kuruluşları : Bu Kanun kapsamı içindeki sosyal yardım ve hizmete muhtaç kişi ve ailelere ilişkin uygulamaları doğrudan veya ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği içinde yürütmek üzere kurulmuş bulunan kuruluşlardır.
- f) Kurum : Bu Kanunda geçen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu «Kurum» deyimini ile ifade edilmiştir.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
Kanunu Tasarısı

BÖLÜM - I

Amaç, Kuruluş, Kapsam ve Tanımlar

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen kavram ve terimlerin Kanuna göre tanımları :

a) Sosyal Hizmetler : Kişi ve ailelerin bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddî ve sosyal yoksunluklarının giderilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanmasında, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesinde, insan kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sosyal refahlarının sağlanmasında yardımcı olmak amacıyla yapılan sistemli ve programlı hizmetlerdir.

b) Korunmaya Muhtaç Çocuk : Beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsî güvenlikleri tehlikede olup; ana ve babasız, ana ve babası belli olmayan, ana ve babası tarafından terkedilen, ana ve babası tarafından ihmal edilen ve korunmasız kalan; fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuktur.

c) Muhtaç Sakat : Bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerinden belirli bir oranda fonksiyon kaybına sebep olan organ yokluğu veya bozukluğu sonucu normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olup korunmaya, yardım, bakım ve yetiştirilmeye muhtaç kişidir.

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunla, sosyal yardım ve hizmetlere ilişkin esasları tespit etmek, hizmetlerin etkili ve kapsamlı olarak bir bütün halinde ve belirli standartlarda uygulanmasını sağlamak amacıyla, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı kamu tüzelkişiliğine sahip, katma bütçeli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kurulmuştur.

Kurumun Merkezi Ankara'dadır.

Kapsam

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - II

Görev ve Teşkilat

Görevler

MADDE 4. — Kurumun görevleri şunlardır :

- a) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili esasları sosyal hizmetler politikası ve hedeflerine uygun olarak tespit etmek, çalışma plan ve programlarını hazırlamak, uygulamak ve bu konuda ilgili Bakanlık ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.
 - b) Öncelikle korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç çocuk, sakat ve yaşlıları tespit etmek, bunların korunması, bakımı ve rehabilitasyonlarını sağlamak üzere gerekli hizmetleri yürütmek; bu hizmetler için uygun kuruluşlar kurmak ve işletmek; hizmet için gerekli personeli bu hizmete elverişli kişiler arasından seçmek, eğitmek, yetiştirmek, çalışma esaslarını ve sorumluluklarını belirlemek ve ilgili alanlarda görevlendirmek,
 - c) Çalışan ana ve babalar ile yurt dışındaki işçilerin çocuklarının bakımı ve korunmasını sağlamak amacıyla gündüzlü veya yatılı kuruluşlar kurmak ve işletmek,
 - d) Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını asgarî düzeyde dahi sürdürmekte güçlük çeken kişi ve ailelere kaynakların yeterliği ölçüsünde aynı ve nakdî yardımlarda bulunmak amacıyla gerekli hizmet ve programları geliştirmek ve uygulamak,
 - e) Kurum görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak amacıyla halkın gönüllü katılımını sağlamak ve organize etmek; toplumun örf ve âdetlerine göre yapacağı yardım ve bağışlara ilişkin programlar geliştirmek ve yürütülmesini sağlamak, bu amaçla ilgili kamu ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapmak; yardımda bulunmak isteyen kişi ve kuruluşlara yol göstermek.
 - f) Belediyeler, İl Özel İdareleri ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerince kurulacak sosyal hizmet kuruluşlarının açılış izni, personel standartları ve işleyişlerine ilişkin kuralları tespit etmek, onaylamak, denetimlerini yapmak ve kurallara uymayanların faaliyetlerini durdurmak.
- Kamu kuruluşlarınca açılacak sosyal hizmet kuruluşlarının personel ve hizmet standartlarını tespit etmek, ilgili Bakanlık ve Kuruluşlarla işbirliği içinde denetimlerini yerine getirmek.
- g) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili alanlarda araştırma, yayın ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak; uluslararası düzeyde sosyal hizmet uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve işbirliğinde bulunmak.
 - h) Toplumun değişen ihtiyaçlarına göre sosyal hizmetler alanına giren diğer görevleri yerine getirmek.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

d) Muhtaç Yaşlı : Sosyal veya ekonomik yönden yoksunluk içinde olup korunmaya, bakım ve yardıma muhtaç yaşlı statüsündeki kişidir.

e) Sosyal Hizmet Kuruluşları : Bu Kanun kapsamı içindeki sosyal yardım ve hizmete muhtaç kişi ve ailelerle ilişkin uygulamaları doğrudan veya ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği içinde yürüten kuruluşlardır.

f) Kurum : Bu Kanunda geçen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu «Kurum» deyiimi ile ifade edilmiştir.

BÖLÜM - II

Görev ve Teşkilat

MADDE 4. — Kurumun görevleri şunlardır :

a) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili esasları sosyal hizmetler politikası ve hedeflerine uygun olarak tespit etmek, çalışma plan ve programlarını hazırlamak, uygulamak ve bu konuda ilgili Bakanlık ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,

b) Öncelikle korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç çocuk, sakat ve yaşlıları tespit etmek, bunların korunması, bakımı ve rehabilitasyonlarını sağlamak üzere gerekli hizmetleri yürütmek; bu hizmetler için uygun kuruluşlar kurmak ve işletmek; hizmet için gerekli personeli bu hizmete elverişli kişiler arasından seçmek, eğitmek, yetiştirmek, çalışma esaslarını ve sorumluluklarını belirlemek ve ilgili alanlarda görevlendirmek,

c) Çalışan ana ve babalar ile yurt dışındaki işçilerin çocuklarının bakımı ve korunmasını sağlamak amacıyla gündüzlü veya yatılı kuruluşlar kurmak ve işletmek,

d) Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını asgarî düzeyde dahi sürdürmekte güçlük çeken kişi ve ailelere kaynakların yeterli ölçüsünde aynı nakdî yardımlarda bulunmak amacıyla gerekli hizmet ve programları geliştirmek ve uygulamak,

e) Kurum görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak amacıyla halkın gönüllü katılımını sağlamak ve organize etmek; toplumun örf ve âdetlerine göre yapacağı yardım ve bağışlara ilişkin programlar geliştirmek ve yürütülmesini sağlamak, bu amaçla

Danışma Meclisi

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Teşkilat

Görevler

MADDE 4. — Kurumun görevi şunlardır :

a) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili esasları sosyal hizmetler politikası ve hedeflerine uygun olarak tespit etmek, çalışma plan ve programlarını hazırlamak, uygulamak ve bu konuda ilgili Bakanlık ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,

b) Öncelikle korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç çocuk, sakat ve yaşlıları tespit etmek, bunların korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve rehabilitasyonlarını sağlamak üzere gerekli hizmetleri yürütmek; bu hizmetler için uygun kuruluşlar kurmak ve işletmek; hizmet için gerekli personeli bu hizmete elverişli kişiler arasından seçmek, eğitmek, yetiştirmek, çalışma esaslarını ve sorumluluklarını belirlemek ve ilgili alanlarda görevlendirmek,

c) Çalışan ana ve babalar ile yurt dışındaki işçilerin çocuklarının bakımı ve korunmasını sağlamak amacıyla gündüzlü veya yatılı kuruluşlar kurmak ve işletmek,

d) Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını asgarî düzeyde dahi sürdürmekte güçlük çeken kişi ve ailelere kaynakların yeterliği ölçüsünde aynı ve nakdî yardımlarda bulunmak amacıyla gerekli hizmet ve programları geliştirmek ve uygulamak,

e) Kurum görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak amacıyla halkın gönüllü katılımını sağlamak ve organize etmek; toplumun örf ve âdetlerine göre yapacağı yardım ve bağışlara ilişkin program-

(S. Sayısı : 349)

Kurumun teşkilatı

MADDE 5. — Kurum, bir Genel Müdürün yönetiminde, bu Kanunda yazılı görevlerin yerine getirilmesini sağlayacak şekilde, merkez ve taşra teşkilatı ile Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu ve Sosyal Hizmetler Enstitüsünden oluşur.

Merkez teşkilatı

MADDE 6. — Kurumun Merkez Teşkilatı, bir Genel Müdür yönetiminde, Genel Müdür Yardımcıları ile bu Kanunda yazılı görevleri yerine getirmede gerekli yönetim ve destek birimlerinden oluşur.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ilgili kamu ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapmak; yardımda bulunmak isteyen kişi ve kuruluşlara yol göstermek,

f) Belediyeler, İl Özel İdareleri ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerince kurulacak sosyal hizmet kuruluşlarının açılış izni, personel standartları ve işleyişlerine ilişkin kuralları tespit etmek, onaylamak, denetimlerini yapmak ve kurallara uymayanların faaliyetlerini durdurmak,

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununa aykırı olmamak üzere kamu kuruluşlarınca açılacak sosyal hizmet kuruluşlarının personel ve hizmet standartlarını tespit etmek, ilgili Bakanlık ve Kuruluşlarla işbirliği içinde denetimlerini yerine getirmek,

g) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili alanlarda araştırma, yayın ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak; uluslararası düzeyde sosyal hizmet uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve işbirliğinde bulunmak,

h) Toplumun değişen ihtiyaçlarına göre sosyal hizmetler alanına giren diğer görevleri yerine getirmek,

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

lar geliştirmek ve yürütülmesini sağlamak, bu amaçla ilgili kamu ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapmak; yardımda bulunmak isteyen kişi ve kuruluşlara yol göstermek,

f) Belediyeler, İl Özel İdareleri ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerince kurulacak sosyal hizmet kuruluşlarının açılış izni, personel standartları ve işleyişlerine ilişkin kuralları tespit etmek, onaylamak, denetimlerini yapmak ve kurallara uymayanların faaliyetlerini durdurmak,

Kamu kuruluşlarınca açılacak sosyal hizmet kuruluşlarının personel ve hizmet standartlarını tespit etmek, ilgili Bakanlık ve Kuruluşlarla işbirliği içinde denetimlerini yerine getirmek,

g) Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili alanlarda araştırma, yayın ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak; uluslararası düzeyde sosyal hizmet uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve işbirliğinde bulunmak,

h) Toplumun değişen ihtiyaçlarına göre sosyal hizmetler alanına giren diğer görevleri yerine getirmek.

Kurumun teşkilatı

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Merkez teşkilatı

MADDE 6. — Kurumun Merkez Teşkilatı, bir Genel Müdür yönetiminde, üç Genel Müdür Yardımcısı ile bu Kanunda yazılı görevleri yerine getirmek için gerekli aşağıda ad ve görevleri yazılı anabirimlerden oluşur.

a) Aile ve Çocuk Hizmetleri Dairesi :

Aile refahı hizmetleri; korunmaya muhtaç çocukların tespiti, korunma altına alınması, bakımı, yetiştirilmesi ve toplum içinde izlenmesi ile ilgili her türlü hizmetleri; çalışan ana ve babalar ile yurt dışındaki işçilerin çocuklarının bakımı ve korunmasını sağlamak üzere kreş ve gündüz bakımevi ile yatılı hizmetleri geliştirmek ve yürütmekle görevlidir.

b) Yaşlı Hizmetleri Dairesi :

Korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç yaşlılarla ilgili her türlü sosyal hizmetleri oluşturmak ve yürütmekle görevlidir.

(Hükümetin Teklifi)

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

c) Sakatların Korunması ve Rehabilitasyonu
Dairesi :

Sakat kimselerin korunması, bakımı ve rehabilitasyonuna ilişkin hizmetleri geliştirmek ve yürütmekle görevlidir.

d) Genel Sosyal Hizmetler Dairesi :

Yoksullara aynı ve nakdi yardımlarda bulunmak amacıyla, gerekli sosyal yardım, hizmet ve programlarını geliştirmek ve yürütmek; halkın Kurum hizmetlerine gönüllü katkı ve katılımını sağlamak ve organize etmek; kamu ve gönüllü kuruluşların sosyal hizmetler alanındaki çalışmalarında işbirliği ve koordinasyonu sağlamada yardımcı olmak; uluslararası düzeydeki sosyal hizmet uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve uluslararası sosyal hizmet vakalarına ilişkin çalışmalar ile Kurumun yabancı ülkelerle olan ilişkilerini yürütmek; ve toplumun değişen ihtiyaçlarına göre geliştirilecek sosyal hizmetler alanına giren diğer görevleri yerine getirmekle görevlidir.

e) Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi :

Sosyal hizmetler alanına giren konularda inceleme ve araştırmalar yapmak, uygulamalara ilişkin istatistik bilgileri toplayıp değerlendirmek; bu alandaki standart ve esasları tespit etmek; birimler arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak; çalışma planları ve programları ile Kurum bütçesini ve yatırım programlarını planlamak, değerlendirmek ve izlemek; sosyal hizmetlere ilişkin konularda görüş oluşturmak ve bildirmekle görevlidir.

f) Eğitim, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi :

Sosyal Hizmetler alanındaki uygulamaları yerine getirecek personelin yetiştirilmesi, eğitilmesi ve bilgi düzeylerinin yükseltilmesi için gerekli programları geliştirmek ve uygulamak, kurslar açmak, hizmetçi eğitim programlarını oluşturmak ve yürütülmesini sağlamak; sosyal hizmetler alanına giren konularda toplum bilincinin geliştirilmesi ve toplumun eğitilmesi için gerekli uygulamaları yerine getirmek; sosyal hizmetlerle ilgili yayın ve tanıma faaliyetleri ile halkla ilişkileri yürütmekle görevlidir.

g) Destek Hizmetleri Dairesi :

Merkez ve taşra teşkilatının her çeşit araç, gereç ve malzeme ihtiyacının karşılanması, dağıtımı, bakım ve onarımının sağlanması ve envanterinin çıkartılması; inşaat, bina onarımı ve emlak işlerinin yürütülmesi ile görevlidir.

Taşra teşkilatı

MADDE 7. — Kurumun taşra teşkilatı her il merkezinde kurulacak İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Müdürlükleri ile sosyal hizmet kuruluşlarından oluşur.

Kurum, tespit edeceği önceliklere göre gerekli görülen yerlerden başlayarak taşra teşkilatının kuruluşunu tamamlar.

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun teşkili ve toplanması

MADDE 8. — Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının Başkanlığında Adalet, İçişleri, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma Kültür ve Turizm, İmar ve İskân, Gençlik ve Spor, Sosyal Güvenlik Bakanlıkları müsteşarlarından, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı ile Diyanet İşleri Başkanı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür ve Yardımcıları, Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü, Vakıflar Genel Müdürü, Kızılay ve Türk Hava Kurumu Genel Başkan veya temsilcilerinden; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürünün önerisi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının onayı ile seçilecek sosyal hizmetler alanında temayüz etmiş beş kişiden oluşur.

Kurul, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının çağrısı üzerine her yıl Mayıs ayında toplanır ve kararlar çoğunlukla alınır. Kurul, gerekli hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanınca olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

h) Personel ve İdarî İşler Dairesi :

Kurum personelinin her türlü özlük ve sicil işleri ile tayin işlemlerini yürütmek; Kuruma gelen bütün evrak vesaireyi teslim almak, kaydetmek ve usulünce yerlerine dağıtmak, Kurumdan çıkan evrakı da aynı şekilde yerlerine göndermek; Kurumun evrak deposu ve arşiv işlerini düzenlemek ve muhafaza etmek ve diğer idarî işleri yerine getirmekle görevlidir.

i) Teftiş Kurulu :

Teftiş Kurulu ve müfettişler doğrudan doğruya Genel Müdüre bağlı olup onun adına, Kurumun temel görev ve sorumlulukları çerçevesinde sosyal hizmet kuruluşlarının işleyiş, yönetim, bütçe ve personeline ait her türlü konuda teftişini yapmakla görevlidir.

i) Hukuk Müşavirliği :

Kurumun hukuk işlerini yürütmek; gerektiğinde Kurum hizmetlerine ilişkin hukukî konularda görüş oluşturmak ve tavsiyelerde bulunmakla görevlidir.

Taşra teşkilatı

MADDE 7. — Kurumun taşra teşkilatı her il merkezinde kurulacak ve halen mevcut il Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüklerine bağlanacak Müdür Yardımcısı statüsünde İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Başkanlıkları ile sosyal hizmet kuruluşlarından oluşur.

Kurum, tespit edeceği önceliklere göre gerekli görülen yerlerden başlayarak taşra teşkilatının kuruluşunu tamamlar.

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun teşkili ve toplanması

MADDE 8. — Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında Adalet, İçişleri, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma, Kültür ve Turizm, İmar ve İskân, Gençlik ve Spor, Sosyal Güvenlik Bakanlıkları müsteşarlarından;

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı ile Diyanet İşleri Başkanı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür ve Yardımcıları, Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü, Vakıflar Genel Müdürü ile Kızılay ve Türk Hava Kurumu Genel Başkan veya temsilcilerinden; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme

Danışma Meclisi

Taşra teşkilatı

MADDE 7. — Kurumun taşra teşkilatı, İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme müdürlükleri ile sosyal hizmet kuruluşlarından oluşur.

Kurum, tespit edeceği önceliklere göre gerekli görülen yerlerden başlayarak taşra teşkilatının kuruluşunu tamamlar.

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun teşkili ve toplanması

MADDE 8. — Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının Başkanlığında Adalet, İçişleri, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma, Kültür ve Turizm, İmar ve İskân, Köy İşleri ve Kooperatifler, Gençlik ve Spor, Sosyal Güvenlik Bakanlıkları müsteşarlarından; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı ile Diyanet İşleri Başkanı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdür ve Yardımcıları, Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü, Vakıflar Genel Müdürü, Kızılay ve Türk Hava Kurumu Genel Başkan veya temsilcilerinden; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme

(S. Sayısı : 349)

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun görevleri

MADDE 9. — Kurulun görevleri, Kurumun çalışmaları hakkında önerilerde bulunmak, sosyal yardım ve hizmetlere ilişkin görüşler geliştirmek, işbirliğini sağlayıcı esasları ve bu konudaki çalışmaları değerlendirmek, danışma niteliğinde kararlar almaktır. Kurul aldığı karar ve önerileri bir raporla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına sunar.

Genel Müdürün yetki ve sorumlulukları

MADDE 10. — Bu Kanunda yazılı görevler Genel Müdür tarafından yürütülür. Genel Müdür bu işlerin yürütülmesi ve Kurumun temsil yetkisini uygun göreceği görevlilere devredebilir. Ancak bu husus Genel Müdürün sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme müdürlerinin yetki ve sorumlulukları

MADDE 11. — İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Müdürleri, kendilerine bağlı il teşkilatının amiri ve Genel Müdürlüğün temsilcisi olup, il sınırları içindeki uygulama ve işlemlerden İl Valisi ve Genel Müdüre karşı sorumludur.

Atamalar

MADDE 12. — Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanları ve Müfettişler ile Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının inhası üzerine müşterek kararla; Şube Müdürleri ile İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Müdürleri Genel Müdürün teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının onayı ile atanırlar. Bunun dışında kalan uzman ve memurlar ile tüm görevlilerin atama, terfi ve nakilleri Genel Müdür tarafından yapılır.

Muhasebe ve Bütçe Dairesi Başkanı ile Döner Sermaye Saymanı Maliye Bakanlığınca atanır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kurumu Genel Müdürünün önerisi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının onayı ile seçilecek sosyal hizmetler alanında temayüz etmiş beş kişiden oluşur.

Kurul, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının çağrısı üzerine her yıl Mayıs ayında toplanır ve kararlar çoğunlukla alınır. Kurul, gerekli hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanınca olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Müdürün yetki ve sorumlulukları

MADDE 10. — Bu Kanunda yazılı görevler Genel Müdür tarafından yürütülür. Zaruret halinde Genel Müdür bu işlerin yürütülmesi ve Kurumun temsil yetkisini uygun göreceği görevlilere devredebilir. Ancak bu husus Genel Müdürün sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Başkanlığının yetki ve sorumlulukları

MADDE 11. — İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanları kendilerine bağlı il teşkilatının amiri ve Genel Müdürlüğün temsilcisi olup, il sınırları içindeki uygulama ve işlemlerden valiyle Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğüne ve Genel Müdüre karşı sorumludur.

Atamalar

MADDE 12. — Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanları ve Müfettişler ile Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının inhası üzerine müşterek kararla; Şube Müdürleri ile İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Başkanları Genel Müdürün teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının onayı ile atanırlar. Bunun dışında kalan uzman ve memurlar ile tüm görevlilerin atama, terfi ve nakilleri Genel Müdür tarafından yapılır.

Muhasebe ve Bütçe Dairesi Başkanı ile Döner Sermaye Saymanı Maliye Bakanlığınca atanır.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kurumu Genel Müdürünün önerisi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının onayı ile seçilecek, sosyal hizmetler alanında temayüz etmiş, beş kişiden oluşur.

Kurul, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının çağrısı üzerine her yıl Mayıs ayında toplanır ve kararlar çoğunlukla alınır. Kurul, gerekli hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanınca olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Sosyal Hizmetler Danışma Kurulunun görevleri

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Genel Müdürün yetki ve sorumlulukları

MADDE 10. — Bu Kanunda yazılı görevler Genel Müdür tarafından yürütülür. Genel Müdür bu işlerin yürütülmesi ve Kurumun temsil yetkisini, uygun göreceği görevlilere devredebilir. Ancak bu husus Genel Müdürün sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Müdürlüğünün yetki ve sorumlulukları

MADDE 11. — İl Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Müdürlüğü kendisine bağlı il teşkilatının amiri ve Genel Müdürlüğün temsilcisi olup, il sınırları içindeki uygulama ve işlemlerden Vali ve Genel Müdüre karşı sorumludur.

Atamalar

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - III

Mali Hükümler

Kurumun gelirleri

MADDE 13. — Kurumun gelirleri şunlardır :

- a) Genel bütçeden yapılacak katkılar,
- b) Kuruma ait taşınır veya taşınmaz mallardan elde edilecek her çeşit gelirler,
- c) Kurum tarafından veya Kurum yararına başka kuruluşlar ya da gerçek ve tüzelkişilerce düzenlenecek sosyal faaliyetler ile her türlü teşebbüs gelirleri,
- d) Gerçek ve tüzelkişilerle uluslararası kuruluşlar tarafından Kuruma yapılacak aynî ve nakdî taşınır ve taşınmaz her çeşit bağışlar ve bunların gelirleri,
- e) 26.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 103 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca Belediyelerce yapılacak yardımlar,
- f) İl Özel İdarelerince bütçe imkânlarına göre yapılacak yardımlar,
- g) Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna kanun, tüzük ve kararnamelerle verilmiş; kurban derisi, fitre, zekât toplama ve bunlara ilişkin paylar ile her türlü hakların kullanımı suretiyle elde edilecek gelirler,
- h) Kanunî merkezleri Türkiye'de bulunan Bankaların ve Sigorta Şirketlerinin, her yıl malî bilançolarında hesaplanan ve Kurumlar Vergisi hesabına esas olan kârların % 1'inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,
- ı) Tekel Genel Müdürlüğü ile diğer Kurum ve tüzelkişiler tarafından üretilen sigara ve alkollü içkilerin satış bedellerine, satış bedelinin % 3'ünü aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca tespit edilecek miktarda eklenecek payların toplamından elde edilecek gelirler,
- i) Kanunla kurulu olup Spor Toto, Millî Piyango gibi şans oyunları tertip eden Kuruluşların hâsılatlarının % 1'inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,
- j) 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 1737 sayılı Kanunla değişik 19 uncu maddesinin 7 nci bendi uyarınca elde edilen brüt hâsılatın % 15'inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,
- k) Kanuna dayalı olarak kurulan Döner Sermaye İşletmelerinin yıllık brüt hâsılatlarının % 1'inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,
- l) Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ilan ve reklamların, ilan ve reklam bedeli üzerine eklenecek % 5 oranında paylar. Bu paylar, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından ayrı bir hesapta toplanarak, hesap döneminin kapandığı ayı takip eden 3 ay içinde Kuruma ödenir.
- m) Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde düzenlenen, Fuar, Festival ve Sergilere giriş biletlerine, Bakanlar Kurulunca tespit edilen miktarda yapılacak Sosyal Yardım Pulu gelirleri,
- n) Döner sermaye gelirleri,
- o) Faiz gelirleri ile diğer her çeşit gelirler.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BÖLÜM - III

Mali Hükümler

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mali Hükümler

Kurumun gelirleri

MADDE 13. — Kurumun gelirleri şunlardır :

- a) Genel bütçeden yapılacak katkılar,
- b) Kuruma ait taşınır veya taşınmaz mallardan elde edilecek her çeşit gelirler,
- c) Kurum tarafından veya Kurum yararına başka kuruluşlar ya da gerçek ve tüzelkişilerce düzenlenecek sosyal faaliyetler ile her türlü teşebbüs gelirleri,
- d) Gerçek ve tüzelkişilerle uluslararası kuruluşlar tarafından Kuruma yapılacak aynî ve nakdî taşınır ve taşınmaz her çeşit bağışlar ve bunların gelirleri,
- e) 26.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 103 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca Belediyelerce yapılacak yardımlar,
- f) İl Özel İdarelerince bütçe imkânlarına göre yapılacak yardımlar,
- g) Münfesihi Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu'na kanun, tüzük ve kararnamelerle verilmiş; kurban derisi, fitre, zekât toplama ve bunlara ilişkin paylar ile her türlü hakların kullanımı suretiyle elde edilecek gelirler,
- h) Kanunî merkezleri Türkiye'de bulunan Bankaların ve Sigorta Şirketlerinin, her yıl malî bilançolarında hesaplanan ve Kurumlar Vergisi hesabına esas olan kârların % 1'inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,
- ı) Tekel Genel Müdürlüğü ile diğer kurum ve tüzelkişiler tarafından üretilen sigara ve alkollü içkilerin satış bedellerine, satış bedelinin % 3 ünü aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca tespit edilecek miktarda eklenecek payların toplamından elde edilecek gelirler,
- i) Kanunla kurulu olup Spor Toto, Millî Piyango gibi şans oyunları tertip eden kuruluşların hâsılatlarının % 1 inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,
- j) 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 1737 sayılı Kanunla değişik 19 uncu Maddesinin 7 nci bendi uyarınca elde edilen brüt hâsılatın % 15 inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,

Döner sermaye

MADDE 14. — Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna, bu Kanunda öngörülen temel ve sürekli görevlere bağlı olarak ortaya çıkan üretim ve hizmet işlemlerini sürdürebilmek için gerekli yerde ve sayıda döner sermaye işletmesi kurmak amacıyla 1 milyar lira nakit sermaye tahsis edilmiştir. Bu sermaye gerektiğinde Bakanlar Kurulu kararıyla 54 katına kadar artırılabilir.

Döner sermaye, Kurum bütçesine bu amaçta konulacak ödeneklerle, aynı yardımlar, döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar, bağış ve yardımlardan oluşur.

Bağış ve yardımlar tahsis olunan sermaye ile sınırlı olmaksızın tahsis olunan sermaye tutarına eklenir.

Döner sermayeye verilecek malların bedeli tahsis olunan sermayeye mahsup edilir.

Döner sermaye işlemleri, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa tabi değildir.

Döner sermayenin hangi alanı ve kuruluşlarda kurulacağı ile işletilmesine, hesap usullerine, alım satım işlemlerine ilişkin kurallar Maliye ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte düzenlenecek bir yönetmelikte belirtilir.

Döner sermayenin işletilmesinden doğan kârlar, ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye tutarına ulaşıncaya kadar döner sermayeye eklenir. Ödenmiş sermaye bu tutarı bulduktan sonra kârlar, izleyen mali yılın 4 üncü ay sonuna kadar katma bütçeye gelir kaydedilmek üzere Kurum Saymanlığına yatırılır. Süresinde saymanlığa yatırılmayan kârlar döner sermayenin ita amiri ile sorumlu saymanından veya bu görevleri yürütenlerden 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil olunur.

Döner sermaye ile yapılan işlerden doğan gelir ve giderler için mali yılı izleyen 4 ay içinde düzenlenecek bîlânço ve ekleri, gelir ve gider belgeleri ile birlikte Sayıştay Başkanlığına; bîlânço ve eklerinin onaylı birer örnekleri de aynı süre içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Döner sermaye için belirtilen iş ve hizmetlere ilişkin giderlerle, yalnız döner sermaye işlerinde çalıştırılacak personelin her türlü giderleri döner sermayeden karşılanır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

k) Kanuna dayalı olarak kurulan Döner Sermaye İşletmelerinin yıllık brüt hâsılatlarının % 1'inin Kuruma aktarılmasıyla elde edilecek gelirler,

l) Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ilan ve reklamların, ilan ve reklam bedeli üzerine eklenecek % 5 oranında olan ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından ayrı bir hesapta toplanarak, hesap döneminin kapandığı ayı takip eden 3 ay içinde Kuruma ödenecek paylar,

m) Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde düzenlenen Fuar, Festival, Sergiler ve benzeri gösteri yerlerine giriş biletlerine, Bakanlar Kurulunca tespit edilen miktarda yapıştırılacak Sosyal Yardım Pulu gelirleri,

n) Döner sermaye gelirleri,

o) Faiz gelirleri ile diğer her çeşit gelirler.

Döner sermaye

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna, bu Kanunda öngörülen temel ve sürekli görevlere bağlı olarak ortaya çıkan üretim ve hizmet işlemlerini sürdürebilmek için gerekli yerde ve sayıda döner sermaye işletmesi kurmak amacıyla 2 milyar lira nakit sermaye tahsis edilmiştir.

Döner sermaye, Kurum bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerle, aynı yardımlar, döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar, bağış ve yardımlardan oluşur.

Bağış ve yardımlar tahsis olunan sermaye ile sınırlı olmaksızın tahsis olunan sermaye tutarına eklenir.

Döner sermayeye verilecek malların bedeli tahsis olunan sermayeye mahsup edilir.

Döner sermaye işlemleri, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa tabi değildir.

Döner sermayenin hangi alan ve kuruluşlarda kurulacağı ile işletilmesine, hesap usullerine, alım satım işlemlerine ilişkin kurallar Maliye ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte düzenlenecek bir yönetmelikte belirtilir.

Döner sermayenin işletilmesinden doğan kârlar, ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye tutarına ulaşıncaya kadar döner sermayeye eklenir.

Ödenmiş sermaye bu tutarı bulduktan sonra kârlar, izleyen malî yılın 4 üncü ay sonuna kadar katma

Mali kolaylıklar

MADDE 15-a)—Kurum ve kuruluşlarına yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler vergi, resim, damga resmi ve harçlardan muaftır. Bağış ve vasiyetlerin kullanılmasında bağış ve vasiyet yapanların koydukları ve kanunlara göre geçerli sayılan kayıtlara ve şartlara uyulur.

b) Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından Kurum ve kuruluşlarına makbuz karşılığında yapılacak nakdî bağışlar Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunları hükümlerine göre yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazancından indirilir.

c) Kurum ve kuruluşlarınca hizmetin gereği olarak ithal edilen makine, alet, cihaz, ecza, malzeme ve yayınlar yurt içinde bulunmamak veya üretimi yapılmamak kaydıyla veya bağış yoluyla gelen aynı cins malzemeler, gümrük vergisi ve buna bağlı vergi, resim ve harçtan muaftır.

d) Türkiye Çocuk Esirgeme kurumuna kanunlarla verilmiş olan imtiyazlar, kurum için de aynen uygulanır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

bütçeye gelir kaydedilmek üzere Kurum Saymanlığına yatırılır. Süresinde saymanlığa yatırılmayan kârlar döner sermayenin ita amiri ile sorumlu saymanından veya bu görevleri yürütenlerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil olunur.

Döner sermaye ile yapılan işlerden doğan gelir ve giderler için malî yılı izleyen 4 ay içinde düzenlenecek bilanço ve ekleri, gelir ve gider belgeleri ile birlikte Sayıştay Başkanlığına; bilanço ve eklerinin onaylı birer örnekleri de aynı süre içinde Maliye Bakanlığına gönderilir.

Döner sermaye için belirtilen iş ve hizmetlere ilişkin giderlerle, yalnız döner sermaye işlerinde çalıştırılacak personelin her türlü giderleri döner sermayeden karşılanır.

Malî kolaylıklar

MADDE 15. — Tasarının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — a) Kurum ve kuruluşlarına yapılacak her türlü bağış, yardım ve vasiyetler vergi, resim, damga resmi ve harçlardan muaftır. Bağış, yardım ve vasiyetlerin kullanılmasında bağış, yardım ve vasiyet yapanların koydukları ve kanunlara göre geçerli sayılan kayıtlara ve şartlara uyulur.

b) Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından Kurum ve kuruluşlarına makbuz karşılığında yapılacak nakdî bağışlar Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları hükümlerine göre yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazancından indirilir.

c) Kurum ve kuruluşlarınca hizmetin gereği olarak ithal edilen makine, alet, cihaz, ecza, malzeme ve yayınlar yurt içinde bulunmamak veya üretimi yapılmamak şartıyla gümrük vergisi ve buna bağlı vergi, resim ve harçtan muaftır. Bu muafiyet hükümleri bağış ve yardım yoluyla gelen aynı cins malzemeler için şartsız olarak uygulanır.

d) Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna Kanunlarla verilmiş olan imtiyazlar, Kurum için de aynen uygulanır.

(Hükümetin Teklifi)

BÖLÜM - IV

Çeşitli Hükümler

Tespit ve inceleme

MADDE 16. — Korunmaya, bakıma, yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat ve yaşlılar ile sosyal hizmetlere muhtaç diğer kişilerin tespiti ve incelenmesinde Kurum görevlidir.

Bu kişilerin Kuruma duyurulmasında ve Kurum ile işbirliğinde bulunulmasında köy ve mahalle muhtarları ile genel zabıta ve belediye zabıta memurları yükümlüdürler.

Korunma kararı

MADDE 17. — Korunmaya muhtaç çocukların Kurum sorumluluğunda bakılıp yetiştirilmeleri hususundaki gerekli tedbir kararı yetkili ve görevli mahkemece alınır. Bu karar için gerekli evrakın düzenlenmesi ve ilgili mahkemeye gönderilmesi Kurumca yerine getirilir.

Kurum yaptığı inceleme sonucu haklarında derhal korunma tedbiri alınmasında zorunluluk gördüğü çocukları mahkeme kararı alınıncaya kadar, bu Kanuna göre kurulmuş kuruluşlarda veya aile yanında bakım altına alır.

Korunma kararının süresi ve kaldırılması

MADDE 18. — Korunma kararları genel olarak çocuk reşit olana kadar devam eder ancak, gerekli görülen durumlarda kurum yetkililerinin önerisi üzerine mahkemece çocuk reşit olmadan önce kaldırılabilen gibi reşit olduktan sonra da zorunlu hallerde çocuğun izni alınmak şartıyla devamı hususunda karar verilebilir. Kurum, korunma kararı kalkan çocukların toplum içinde izlenmesinden de sorumludur.

Korunmaya muhtaç çocukların öğretimlerinin sağlanması

MADDE 19. — Okul çağındaki korunmaya muhtaç çocukların öğretimleri ya da bir meslek sahibi edilmeleri Millî Eğitim Bakanlığı ile diğer kamu kuruluşlarına ait okullarda gerçekleştirilir. İlk öğrenimini tamamlayan korunmaya muhtaç çocuklardan yetenekli görülenlerin daha ileri düzeyde tahsil yapmak üzere üst okullara devamı, ilgili Bakanlık ve kuruluşlarca yeterli kontenjan ayrılmak suretiyle öncelikle sağlanır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BÖLÜM - IV

Çeşitli Hükümler

Tespit ve inceleme

MADDE 16. — Korunmaya, bakıma, yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat ve yaşlılar ile sosyal hizmetlere muhtaç diğer kişilerin tespiti ve incelenmesinde Kurum görevlidir.

Kurum bu görevini kapsamına girenler için 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa uygun bir şekilde yürütür.

Bu kişilerin kuruma duyurulmasında ve Kurum ile işbirliğinde bulunmasından köy ve mahalle muhtarları ile genel zabıta ve belediye zabıta memurları yükümlüdürler.

MADDE 17. — Tasarının 17 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Korunmaya muhtaç çocukların eğitim ve öğretimlerinin sağlanması

MADDE 19. — Okul çağındaki korunmaya muhtaç çocukların eğitim ve öğretimleri ya da bir meslek sahibi edilmeleri Millî Eğitim Bakanlığı ile diğer kamu kuruluşlarına ait okullarda gerçekleştirilir. İlk

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Tespit ve inceleme

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Korunma kararı

MADDE 17. — Korunmaya Muhtaç Çocukların Kurum sorumluluğunda bakılıp yetiştirilmeleri hususundaki gerekli tedbir kararı yetkili ve görevli mahkemece alınır. Bu karar için gerekli evrakın düzenlenmesi ve ilgili mahkemeye gönderilmesi kurumca yerine getirilir.

Kurum yaptığı inceleme sonucu, haklarında derhal korunma tedbiri alınmasında zorunluluk gördüğü çocukları mahkeme kararı alınuncaya kadar, bu Kanuna göre kurulmuş kuruluşlarda veya aile yanında bakım altına alır.

Korunma kararının süresi ve kaldırılması

MADDE 18. — Korunma kararları genel olarak çocuk reşit olana kadar devam eder. Ancak, gerekli görülen durumlarda kurum yetkililerinin önerisi üzerine mahkemece çocuk reşit olmadan önce kaldırılabilceği gibi reşit olduktan sonra da zorunlu hallerde çocuğun izni alınmak şartıyla devamı hususunda karar verilebilir. Kurum, korunma kararı kalkan çocukların toplum içinde izlenmesinden de sorumludur.

Korunmaya muhtaç çocukların öğretimlerinin sağlanması

MADDE 19. — Okul çağındaki korunmaya muhtaç çocukların öğretimleri ya da bir meslek sahibi edilmeleri Millî Eğitim Bakanlığı ile diğer kamu kuruluşlarına ait okullarda gerçekleştirilir. İlk öğreni-

(Hükümetin Teklifi)

Kör, sağır, konuşma özürlü, ortapedik ve diğer bedensel sakatlar ile akıl ve ruhi yönden özürlü ve benzeri durumda olup da özel eğitime ihtiyaç gösteren korunmaya muhtaç çocukların eğitim ve öğretimleri Millî Eğitim Bakanlığınca tesis edilen okullarda yerine getirilir.

Mirasın Kuruma geçmesi

MADDE 20. — Kuruma bağlı kuruluşlarda bakılmakta iken kanunî mirasçı bırakmaksızın ölen kimse-lerin mirası Kuruma geçer. Kurum terekenin borcundan ancak kendisine geçen mallar ölçüsünde sorumlu olur.

Haciz, devir ve temlik ayrıcalığı

MADDE 21. — Bu Kanun gereğince korunmaya ve yardıma muhtaç aile ve kişilere yapılacak ödeme-ler ve sağlanacak yardımlar başkasına devir ve temlik edilemez, haciz edilemez.

Dava açma hakkı

MADDE 22. — Kurum, kendisine yardımda bulunduğu kişiler için Medenî Kanun hükümlerine göre nafaka ile yükümlü bulunanlar hakkında dava açmak ve ödediği yardım paraları ile aynı yardımların tuta-rını ve diğer her türlü giderleri bu kişilerden istemek hakkına sahiptir.

Kurumun malları

MADDE 23. — Kurumun mal, para ve para hükmündeki evrak ve senetleri ile vesair malları Devlet malı hükmündedir. Bunlar üzerinde suç işleyen memurlar bu suçlardan dolayı Devlet Memurları gibi ce-zalandırılır. Kurumun alacakları Devlet alacağı derecesinde imtiyazlıdır.

Kurum hakkında iflas hükümleri yürümez.

Kuruma ait taşınmaz malların satış ve devrinde Maliye Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Kurumun teşkilâtı bulunmayan yerlerde hizmetin yürütülmesi :

MADDE 24. — Kurum, teşkilatlanması bütün yurttan tamamlanıncaya kadar, ihtiyaç duyulan alan ve ko-nularda Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilâtı ile işbirliği halinde gerekli hizmetlerin yerine getiril-mesini sağlar.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

öğrenimini tamamlayan korunmaya muhtaç çocuklardan yetenekli görülenlerin daha ileri düzeyde öğrenim yapmak üzere üst okullara devamı, ilgili Bakanlık ve kuruluşlarca yeterli kontenjan ayrılmak suretiyle öncelikle sağlanır.

Kör, sağır, konuşma özürlü, ortapedik ve diğer bedensel sakatlar ile aklî ve ruhî yönden özürlü ve benzeri durumda olup da özel eğitime ihtiyaç gösteren korunmaya muhtaç çocukların eğitim ve öğretimleri Millî Eğitim Bakanlığınca tesis edilen okullarda yerine getirilir.

MADDE 20. — Tasarının 20 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Tasarının 21 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Tasarının 22 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Tasarının 23 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Tasarının 24 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

mini tamamlayan korunmaya muhtaç çocuklardan yetenekli görülenlerin daha ileri düzeyde tahsil yapmak üzere üst okullara devamı, ilgili Bakanlık ve kuruluşlarca yeterli kontenjan ayrılmak suretiyle öncelikle sağlanır.

Kör, işitme ve konuşma özürlü, ortopedik ve diğer bedensel sakatlar ile aklî ve ruhî yönden özürlü ve benzeri durumda olup da özel eğitime ihtiyaç gösteren korunmaya muhtaç çocukların eğitim ve öğretimleri Millî Eğitim Bakanlığınca tesis edilen okullarda yerine getirilir.

Mirasın kuruma geçmesi

MADDE 20. — Kuruma bağlı kuruluşlarda bakılmakta iken mirasçı bırakılmaksızın ölen kimselerin mirası kuruma geçer. Kurum, terekenin borcundan ancak; kendisine geçen mallar ölçüsünde sorumlu olur.

Haciz, devir ve temlik ayrıcalığı

MADDE 21. — Bu Kanun gereğince korunmaya ve yardıma muhtaç aile ve kişilere yapılacak ödemeler ve sağlanacak yardımlar başkasına devir, temlik ve haciz edilemez.

Dava açma hakkı

MADDE 22. — Tasarının 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kurumun malları

MADDE 23. — Tasarının 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kurumun teşkilatı bulunmayan yerlerde hizmetin yürütülmesi

MADDE 24. — Kurum, teşkilatlanması bütün yurttan tamamlanıncaya kadar, ihtiyaç duyulan alan ve konularda Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilatı ve diğer birimleri ile işbirliği halinde gerekli hizmetlerin yerine getirilmesini sağlar.

(Hükümetin Teklifi)

Kurumun sembolü

MADDE 25. — Kurumun sembolü, beyaz zemin üzerindeki kırmızı renkli yıldız içinde beyaz renkli ay esas alınmak suretiyle, Kurumun temel amaç ve görevlerine uygun olarak sembolize edilir.

Onurlandırma

MADDE 26. — Kuruma maddî ve manevî büyük hizmet ve katkılarda bulunan özel ve tüzelkişiler, yönetmelikle belirlenecek esaslara uygun olarak madalya veya diğer şekillerde onurlandırılır ve bunların adı Kurumun onur levhası ve listelerine işlenir.

Sosyal Hizmetler Enstitüsü

MADDE 27. — 12.6.1959 tarih ve 7355 sayılı Kanunla kurulan Sosyal Hizmetler Enstitüsü Kuruma bağlanmıştır. Kurum, Sosyal Hizmetler Enstitüsünün idarî ve bilimsel işlerini düzenlemek ve denetimini yapmada yetkilidir.

Yönetmelikler

MADDE 28. — Merkez ve taşra teşkilatı ile kuruluşların görev, sorumluluk ve işleyişleri, görevlilerin yetki ve sorumlulukları, atanacaklarda aranacak nitelikler; bu Kanun gereğince yapılacak her türlü yardım ve hizmetlerin kapsamı, hizmetlerin uygulanışı, kimlerin hangi şartlarla nasıl ve ne ölçüde yardım ve hizmetlerden yararlanacağı, yardımların ödeme ve durdurulmasının şekil ve esasları; sosyal yardım pullarının şekli, dağıtımı, bedellerinin tahsili ile diğer gelirlerinin tahsil usul ve esasları, bu konuda kişi ve kurumların görev ve sorumlulukları; kamu kuruluşları, belediyeler, İl Özel İdareleri ile gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait sosyal hizmet kuruluşları ile ilgili olarak bu Kanunla Kuruma verilen görevlere ilişkin esaslar çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırma

MADDE 29. — 3017 Sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanununda ve 4862 sayılı Kanuna Bağlı 1 ve 2 Sayılı Cetvellerde Değişiklikler Yapılmasına Dair 25.4.1963 tarih ve 225 sayılı Kanunun Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünün kuruluşu hakkındaki 1 inci maddesinin (b) fıkrası, 15.5.1957 tarih ve 6972 Sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde faaliyeti sürdürülecek olan Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun işleyişine son verilmiştir.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 25. — Tasarının 25 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Tasarının 26 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Sosyal Hizmetler Enstitüsü

MADDE 27. — 12.6.1959 tarih ve 7355 Sayılı Kanunla kurulan Sosyal Hizmetler Enstitüsü kuruma bağlanmıştır. Kurum, Sosyal Hizmetler Enstitüsünün idarî ve bilimsel işlerini düzenlemeye ve denetimini yapmada yetkilidir.

MADDE 28. — Tasarının 28 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Tasarının 29 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kurumun sembolü

MADDE 25. — Tasarının 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Onurlandırma

MADDE 26. — Tasarının 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sosyal Hizmetler Enstitüsü

MADDE 27. — 12.6.1959 tarih ve 7355 sayılı Kanunla kurulan Sosyal Hizmetler Enstitüsü kuruma bağlanmıştır. Kurum, Sosyal Hizmetler Enstitüsünün idarî ve bilimsel işlerini düzenlemek ve denetimini yapmakla yetkilidir.

Yönetmelikler

MADDE 28. — Merkez ve Taşra Teşkilatı ile kuruluşların görev, sorumluluk ve işleyişleri, görevlilerin yetki ve sorumlulukları, atanacaklarda aranacak nitelikler; bu Kanun gereğince yapılacak her türlü yardım ve hizmetlerin kapsamı, hizmetlerin uygulanışı, kimlerin hangi şartlarla nasıl ve ne ölçüde yardım ve hizmetlerden yararlanacağı, yardımların ödeme ve durdurulmasının şekil ve esasları; sosyal yardım pullarının şekli, dağıtımı, bedellerinin tahsili ile diğer gelirlerinin tahsil usul ve esasları, bu konuda kişi ve kurumların görev ve sorumlulukları; kamu kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerine ait sosyal hizmet kuruluşları ile ilgili olarak bu Kanunla Kuruma verilen görevlere ilişkin esaslar en geç bir yıl içinde çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırma

MADDE 29. — 3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanununda ve 4862 sayılı Kanuna Bağlı 1 ve 2 sayılı Cetvellerde Değişiklikler Yapılmasına Dair 25.4.1963 tarih ve 225 sayılı Kanunun Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünün Kuruluşu Hakkındaki 1 inci Maddesinin (b) fıkrası, 15.5.1957 tarih ve 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkındaki Kanun yürürlükten kaldırılmış, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

BÖLÜM - V

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yayımı tarihinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünce işletilen veya yatırım programlarında yer alıp halen inşaatları sürdürülen kreş ve gündüz bakımevleri, huzurevleri, rehabilitasyon merkezleri; Devlet yatırım programları çerçevesinde yaptırılmış bulunan ya da Kanun yürürlüğe girdiği tarihte inşa edilmekte olan çocuk bakım ve yetiştirme yurtları; İller Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri ve bunlara bağlı çocuk bakım ve yetiştirme yurtları ile her türlü kuruluşları; Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun genel merkezi, il merkezi bağımsız şube, şube, bağımsız kol ve kollarına ait tüm büro, müessese ve işletmeleri; bunların döner sermayeleri; tüm taşınır taşınmaz malları, alacak ve borçları ile Kuruma devrolunur.

Devir işlemleri genel hükümlere göre ve mahallî mülkî amirin nezaret ve koordinatörlüğünde yapılır. Bunlardan Hazine mülkleri dışında kalan tüzelkişilere ait taşınmaz mallar Hazine adına tescil edilerek bedelsiz olarak Kuruma temlik olunur. Devir ve ferağ işlemleri her türlü harç ve vergiden muaftır.

Kuruma devrolunacak kuruluş ve işletmeler, devir işlemleri tamamlanıncaya kadar mahallî mülkî amirlerinin gözetiminde eski mevzuatlarına göre yönetilirler.

GEÇİCİ MADDE 2-a) Kuruma devredilen hizmetleri, halen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerinde mevcut kadrolarda yürüten personel bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde kadroları ile birlikte Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna devredilir. Bu şekilde devredilen kadrolar Başbakanlık Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığına bildirilir.

b) Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda halen çalışmakta olanlardan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda memur statüsü ile devam etmek isteyenler, bu Kanunun yayımından sonraki 3 ay içinde başvurumaları kaydıyla, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derece tavanını aşmamak şartıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddeleri hükümleri ve 20.2.1979 tarihli 2182 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunanlar için ayrıca söz konusu Kanun hükümleri ile Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda geçirdikleri hizmetlerinin her yıl 1 kademe her 3 yılı 1 derece sayılmak üzere derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle ve münhasıran bunlar için Devlet Personel Dai-

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BÖLÜM - V

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yayımı tarihinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünce işletilen veya yatırım programlarında yer alıp halen inşaatları sürdürülen kreş ve gündüz bakımevleri, huzurevleri, rehabilitasyon merkezleri; Devlet yatırım programları çerçevesinde yaptırılmış bulunan ya da Kanun yürürlüğe girdiği tarihte inşa edilmekte olan çocuk bakım ve yetiştirme yurtları; İller Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri ve bunara bağlı çocuk bakım ve yetiştirme yurtları ile her türlü kuruluşları; müntesih Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun genel merkezi, il merkezi, bağımsız şube, şube bağımsız kol ve kollarına ait tüm büro, müessese ve işletmeleri; bunların döner sermayeleri; tüm taşınır taşınmaz malları, alacak ve borçları ile Kuruma devrolunur.

Devir işlemleri genel hükümlere göre ve mahallî mülki amirin veya görevlendireceği yardımcılarının nezaret ve koordinatörlüğünde yapılır. Bunlardan Hazine mülkleri dışında kalan tüzelkişilere ait taşınmaz mallar Kurum adına tescil olunur. Devir ve ferağ işlemleri her türlü harç ve vergiden muaftır.

Kuruma devrolunacak kuruluş ve işletmeler, devir işlemleri tamamlanuncaya kadar mahallî mülki amirleri gözetiminde eski mevzuatlarına göre yönetilirler.

GEÇİCİ MADDE 2 - a) Kuruma devredilen hizmetleri, halen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerinde mevcut kadrolarda yürüten tüm görevliler ile Personel bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde kadroları ile birlikte Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna devredilir. Bu şekilde devredilen kadrolar Başbakanlık Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığına bildirilir.

b) Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda halen çalışmakta olanlardan Sosyal Hizmetler ve Çocuk

GEÇİCİ MADDE 2. — a) Kuruma devredilen hizmetleri yürüten personelden halen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliklerinin mevcut kadrolarında bulunan personel bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 3 ay içinde kadroları ile birlikte Sosyal Hizmetler Kurumuna devredilir. Bu şekilde devredilen kadrolar Başbakanlık Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığına bildirilir.

b) Müntesih Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda halen çalışmakta olanlardan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda memur statüsü ile gö-

(Hükümetin Teklifi)

resinin uygun görüşü ve Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile ihdas edilecek memur kadrolarına intibak ettirilerek atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Kuruma devrolunan hizmetlerle ilgili olarak 1982 yılı bütçesinde yer alan ödenekleri Maliye Bakanlığı Bütçesine aktarmaya, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu 1982 yılı bütçesini Katma Bütçe olarak düzenlemeye ve Maliye Bakanlığı bütçesinde oluşturulan ödeneği katma bütçeli kuruluşun bütçesine aktarmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bütçe Maliye Bakanlığınca Yasama Organının onayına sunulur. Ancak onay işlemleri tamamlanıncaya kadar kurum hizmetleri Maliye Bakanlığınca düzenlenen bütçeye tasarruf etmek suretiyle yürütür.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Esirgeme Kurumunda memur statüsü ile devam etmek isteyenler, bu Kanunun yayımından sonraki 3 ay içinde başvurmaları kaydıyla, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derece tavanını aşmamak ve memurluğa girişteki sınav şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddeleri hükümleri ve 20.2.1979 tarihli 2182 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunanlar için ayrıca söz konusu Kanun hükümleri ile Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda geçirdikleri hizmetlerinin her yıl bir kademe her 3 yılı bir derece sayılmak üzere derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle ve münhasıran bunlar için Devlet Personel Dairesinin uygun görüşü ve Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile ihdas edilecek memur kadrolarına intibak ettirilerek atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Kuruma devrolunan hizmetlerle ilgili olarak 1983 yılı bütçesinde yer alan ödenekleri Maliye Bakanlığı bütçesine aktarmaya, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu 1983 yılı bütçesini katma bütçe olarak düzenlemeye ve Maliye Bakanlığı bütçesinde oluşturulan ödeneği katma bütçeli kuruluşun bütçesine aktarmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bütçe Maliye Bakanlığınca Yasama Organının onayına sunulur. Ancak onay işlemleri tamamlanıncaya kadar Kurum hizmetleri Maliye Bakanlığınca düzenlenen bütçeye tasarruf etmek suretiyle yürütür.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

reve devam etmek isteyenlerden durumları memur olmaya elverişli olanlar bu Kanunun yayımından sonraki 3 ay içinde başvurmaları kaydıyla, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derece tavanını aşmamak şartıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddeleri hükümleri ve 20.2.1979 tarihli 2182 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunanlar için ayrıca söz konusu Kanun hükümleri ile Münfesi Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda geçirdikleri hizmetlerinin her yıl bir kademe her 3 yılı bir derece sayılmak üzere derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle ve münhasıran bunlar için Devlet Personel Dairesinin uygun görüşü ve Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile ihdas edilecek memur kadrolarına intibak ettirilerek atanırlar.

c) Münfesi Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunda çalışıp da yukarıdaki (b) fıkrasına göre sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumunda çalıştırılmasına hukukî olanak bulunmayanlarla iş akti fesh edilenlerin ve ilk iki ay içinde kendi rızaları ile ayrılmak isteyenlerin başvurularının değerlendirilmesi sonunda kıdem tazminatları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunca ödenir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 1983 Mali yılı sonuna kadar, devrolunan hizmetlerin aksamadan yürütülmesini sağlamak üzere;

a) Devrolunan hizmetlerden Genel Bütçe içinde yer alanlarla ilgili harcamalar genel bütçeden,

b) Koruma birlikleri ile ilgili harcamalar Kurumca belirlenecek yeni esaslarda dikkate alınarak kendi bütçelerinden,

c) Münfesi Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumundan devrolunan hizmetlerle ilgili harcamalar kurumca belirlenecek yeni esaslar da dikkate alınarak mevcut muhasebe ve bütçeleme esaslarına göre;

Harcamaya devam olunur. Yıl içinde elde edilecek her türlü gelirin 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 55 inci maddesine göre genel bütçe içinde kullanımı sağlanır.

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük

MADDE 30. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

8 . 7 . 1982

Başbakan

B. Ulusu

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

Z. Baykara

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

T. Özal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı

M. Özgüneş

Devlet Bakanı

Prof. Dr. M. N. Özdaş

Adalet Bakanı

C. Menteş

Millî Savunma Bakanı

Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı

S. Çetiner

Dışişleri Bakanı V.

Ü. H. Bayülken

Maliye Bakanı

K. Erdem

Millî Eğitim Bakanı

H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı

Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı

K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bak.

Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Gümrük ve Tekel Bakanı

Prof. Dr. A. Bozer

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. M. Aysan

Tarım ve Orman Bakanı

Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı

Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı

M. Turgut

Enerji ve Tabii Kay. Bak.

F. İlkel

Kültür ve Turizm Bakanı

İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı

Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bakanı

M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı

V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Şide

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ALTINCI BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

MADDE 30. — Tasarının 30 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 31. — Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 30. — Tasarının 30 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 31. — Tasarının 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

